

แนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต
(ฉบับสมบูรณ์)

นางสาวภัคชัญญา คำหอม

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา	แนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับการประกอบธุรกิจเป็น บุคคลรับอนุญาต
โดย	นางสาวภักชญญา คำหอม
รหัสประจำตัว	618 61722 34
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หมวดวิชา	กฎหมายธุรกิจทั่วไป
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี
ปีการศึกษา	2562

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี)

บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพธุรกิจของกลุ่มบุคคลรับอนุญาตในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต และการเปลี่ยนแปลงในหลักเกณฑ์การกำกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต โดยจะวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาของหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจได้ โดยการศึกษาดังกล่าวจะนำแนวทางในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตในประเทศอื่น ๆ คือ มาเลเซีย และสิงคโปร์ มาเป็นแนวทางในการศึกษาร่วมด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับเกี่ยวกับคุณสมบัติ และรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต

จากการศึกษาพบว่า แนวโน้มของธุรกิจรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา นั้น เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้รูปแบบของธุรกิจ (Business Model) นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีการการประกอบธุรกิจด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าวนั้นยังมีข้อจำกัดอยู่ 2 ประการ ดังนี้ 1) ประเภทธุรกิจที่ยังมีการกำหนดให้นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาทขึ้นไปต้องมีธุรกิจหลัก เช่น หอพักนานาชาติหรือเกสต์เฮาส์ บริษัทนำเที่ยว ท่าเรือ สนามบิน เป็นต้น ทำให้ธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น กลุ่ม Fintech ไม่สามารถยื่นขออนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตได้ และ 2) คุณสมบัติของรูปแบบการประกอบธุรกิจในด้านการขอใบอนุญาต และการทำธุรกรรมที่กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตนั้น ต้องดำเนินการในการประกอบธุรกิจได้เฉพาะที่สำนักงานของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น ซึ่งหมายถึงการกำหนดให้มีการจำกัดให้ใบอนุญาตต่อหนึ่งสถานประกอบการ โดยไม่นับรวมบริษัทที่ได้จดทะเบียนเป็นสาขาใดสาขาหนึ่งของบริษัทที่ได้รับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาต รวมถึงจำกัดให้ผู้ประกอบการทำ KYC กับลูกค้า และทำธุรกรรมโดยรับมอบและส่งมอบที่สถานประกอบการเท่านั้น ซึ่งการกำหนดในรูปแบบดังกล่าวอันเป็นการจำกัดรูปแบบในทางธุรกิจและความคล่องตัวเพื่อให้ตอบโจทย์ต่อความต้องการของลูกค้าในการใช้บริการต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งสาขาหรือแต่งตั้งตัวแทนของบริษัท และการให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจุบันไม่มีการกำหนดลักษณะของคุณสมบัติและความเหมาะสมของบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ (Fit and Proper) เช่น ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ เป็นต้น ที่เหมาะสมต่อการดำเนินธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อภาคเอกชนในด้านการบริหารจัดการต่อธุรกิจได้ในอนาคต กอปรกับการไม่กำหนดตัวชี้วัดสถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต ทำให้ปัจจุบันมีบุคคลรับอนุญาตจำนวนมากที่เสี่ยงต่อการ

ล้มละลาย หรือขาดทุน ดังนั้นหากมีเกณฑ์ที่กำหนดถึงตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้สามารถช่วยคัดกรองคุณสมบัติของกลุ่มบุคคลรับอนุญาตให้มีเสถียรภาพทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น

ด้วยสาเหตุนี้จึงสังเกตเห็นว่าการศึกษาลักษณะของบุคคลรับอนุญาต จะเป็นแนวทางที่อาจจะก่อประโยชน์ต่อผู้กำกับดูแล ซึ่งก็คือธนาคารแห่งประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นการช่วยเปิดโอกาสให้แก่ผู้ประกอบการที่สนใจจะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตให้มีความหลากหลายมากขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลรับอนุญาตนั้นสามารถให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและสะดวกมากยิ่งขึ้นด้วย โดยได้เสนอแนวทางในการกำกับดูแลบุคคลรับอนุญาตให้มีการเปิดกว้างให้แก่ธุรกิจต่าง ๆ มากขึ้น มีการกำหนดคุณสมบัติกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ การกำหนดตัวชี้วัดสถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ เพื่อให้มีการบริหารจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด รวมถึงการเปิดให้ธุรกิจสามารถมีสาขาและตัวแทนได้ เพื่อความสะดวกคล่องต่อภาคธุรกิจที่ต้องการขยายกิจการของตน นอกจากนี้ได้เสนอให้บุคคลรับอนุญาตมีการตรวจสอบข้อมูลลูกค้าผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น และสามารถทำธุรกรรมโดยรับมอบส่งมอบเงินนอกสถานที่ประกอบการได้

โดยแนวทางและข้อเสนอแนะดังกล่าว จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์คุณสมบัติ และรูปแบบของบุคคลรับอนุญาตให้มีขอบเขตในการประกอบธุรกิจที่กว้างมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นการคัดกรองบุคคลรับอนุญาตที่เข้ามานั้นให้เป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความมั่นคง และมีประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจรับซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีรูปแบบการให้บริการที่สอดคล้องและเอื้อต่อสภาพธุรกิจในปัจจุบันอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาเรื่อง “แนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับการประกอบธุรกิจ เป็นบุคคลรับอนุญาต” ฉบับนี้จะมีสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีได้หากปราศจากซึ่งความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาเอกัตศึกษาเล่มนี้ และสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อคิดต่าง ๆ โดยช่วยขัดเกลาความคิด ความเข้าใจในส่วนเนื้อหาและแนวทางในการทำเอกัตศึกษา

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความรู้ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่หลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณธนภฤตและคุณสมพร คำหอม รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน สำหรับการสนับสนุนการเข้าศึกษาต่อของผู้วิจัย รวมถึงเพื่อนนิสิต ศศ.ม. รุ่น 21 และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ และกำลังใจตลอดระยะเวลาการศึกษาจนสามารถทำเอกัตศึกษาฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้

สุดท้ายนี้ หากเอกัตศึกษาฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการบอกกล่าวหรือเผยแพร่ประการใด ๆ นับเป็นความปิติอย่างยิ่งที่ได้ทำเอกัตศึกษาฉบับนี้ขึ้น และหากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ภักซ์ัญญา คำหอม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 วิธีการดำเนินการศึกษา	5
1.5 สมมุติฐานของการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 ภาพรวมของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน สาระสำคัญและประเด็นปัญหา และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบของบุคคลรับอนุญาต	
2.1 ภาพรวมของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินของบุคคลรับอนุญาต	6
2.2 สาระสำคัญและประเด็นปัญหาในการกำกับตามหลักเกณฑ์ของผู้ประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต	11-30
2.2.1 คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาต	13
2.2.2 รูปแบบการยื่นคำร้อง และการให้บริการในการทำธุรกรรมของบุคคลรับอนุญาต	15
2.2.3 หลักการและสาระสำคัญ	23
2.2.4 ประเด็นปัญหา	26
2.2.5 ผลกระทบจากการหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต	29
2.3 แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต	31

บทที่ 3 การกำหนดธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตในต่างประเทศ	
3.1 ประเทศมาเลเซีย	40
3.2 ประเทศสิงคโปร์	46
3.3 เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลบุคคลรับอนุญาตระหว่างประเทศไทย และประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์	51
บทที่ 4 แนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการกำกับประกอบการธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต	
4.1 แนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการกำกับประกอบการธุรกิจเป็น บุคคลรับอนุญาต	54-64
4.1.1 คุณสมบัติของประเภทธุรกิจ	55
4.1.2 คุณสมบัติของรูปแบบการประกอบธุรกิจ	56-60
4.1.2.1 การขอใบอนุญาต	57
4.1.2.2 การจัด E-KYC และการทำ Delivery	59
4.1.3. คุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการตามหลัก Fit and Proper	61
4.1.4 คุณสมบัติด้านสถานะทางการเงิน	63
4.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	65

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

66

5.2 ข้อเสนอแนะ

68

บรรณานุกรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การรับซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่ภาครัฐให้ความสำคัญ เพราะมีผลกระทบต่อตลาดการเงิน ตลาดทุน และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น การดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจ รวมถึงการป้องกันปัญหาการฟอกเงิน โดยการลักลอบส่งหรือนำเงินออกจากประเทศ

โดยกฎหมายแม่บทที่ใช้ในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินของประเทศไทยคือ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และจากการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ทำหน้าที่กำกับดูแลการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งพนักงานของธนาคารเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 มาตรา 4 เพื่อควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนเงินตราต่างประเทศทุกประเภท

กฎหมายแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทยเป็นกฎหมายที่ค่อนข้างเก่า โดยมีการประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งช่วงเวลานั้นเป็นช่วงที่ประเทศไทยขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้จำเป็นต้องกำหนดออกกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินหลายอย่างเพิ่มเติมเพื่อลดความเสี่ยงจากเงินทุนไหลออก โดยช่วงเวลาที่ผ่านมามีพัฒนาการที่ดีขึ้น และทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการทบทวนกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินเป็นระยะ

และหากผู้ใดประสงค์ที่จะทำธุรกรรมซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงิน หรือโอนเงินตราต่างประเทศ อันเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยชำระเงินต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งได้ห้ามมิให้บุคคลทั่วไปซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนเงินตราต่างประเทศกับผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่

ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นรายกรณี โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจได้นั้น ได้แก่

- 1) นิติบุคคลรับอนุญาต (Authorized Juristic Person) คือ ธนาคารพาณิชย์ หรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายจัดตั้งเฉพาะที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจซื้อ-ขาย ฝาก-ถอน หรือให้กู้เงินต่างประเทศได้
- 2) บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต (Securities' Money Changer: SC) คือ บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ที่เป็นการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เฉพาะกับบุคคลที่จะซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อการลงทุนในตราสารและอนุพันธ์ตามที่เจ้าพนักงานประกาศกำหนด ซึ่งมีบริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาตนั้นเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการลงทุน โดยใบอนุญาตประเภทนี้เพิ่งเปิดให้แก่บริษัทหลักทรัพย์สามารถยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจเป็น SC ได้เมื่อช่วงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมา
- 3) บุคคลรับอนุญาต (Money Changer: MC) คือ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำการซื้อ และขายธนบัตรต่างประเทศ และรับซื้อเช็คเดินทางจากลูกค้าได้ หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า MC นั้น ได้แก่ บุคคลรับอนุญาตต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจรับแลกเงิน เช่น SRT Forex, Superrich Thailand, Twelve Victory เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ตระหนักถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันที่มีการนำเข้าและส่งออกสินค้า และบริการ รวมถึงการกักขังเงิน และการลงทุนในต่างประเทศจำนวนมากทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ประเทศไทยนั้นยังเป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมมาท่องเที่ยว จนก่อให้เกิดรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก จนส่งผลให้เกิดการชำระหรือรับชำระเงินตราต่างประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ ธปท. ทำการปรับปรุงหลักเกณฑ์ของบุคคลรับอนุญาต (MC) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เอื้อต่อธุรกิจมากขึ้น โดยเปิดให้กลุ่มรายย่อยที่มีลักษณะเป็นเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วนสามารถสมัครเป็น MC ได้ อีกทั้งได้เปิดให้ MC สามารถประกอบธุรกิจในการรับแลกเปลี่ยนเงินกับบุคคลรับอนุญาตรายอื่น ๆ และธนาคารพาณิชย์ ทั้งไทยและต่างประเทศได้ อีกทั้งยังเปิดให้ฝากเงินต่างประเทศ (FCD) โดยกำหนดให้มียอดคงค้างของทุกบัญชีทุกสกุลเงิน ณ สิ้นวัน ไม่เกิน USD 50,000 หรือเทียบเท่าอีกด้วย ทว่าการผ่อนคลายนโยบายดังกล่าวนี้ หากพิจารณาถึงรายละเอียดของคุณสมบัติผู้รับอนุญาต และรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องการ

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 26) จะพบว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มบางประเภทธุรกิจเท่านั้น

และล่าสุด ธปท. ได้มีการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินของประเทศในอาเซียน ซึ่งได้รับความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงิน และผู้ให้บริการ Non-banks และผู้ให้บริการบัตรเครดิต/เดบิต ในการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น QR Code, Distributed Ledger Technology (Blockchain) เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงิน ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างทั่วถึง และลดต้นทุนของผู้ใช้บริการอีกด้วย กอปรกับในปัจจุบันกลุ่มบริษัทรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) เช่น ด้านการชำระเงินและการโอนเงินระหว่างประเทศ (Payments and Remittances) และซอฟต์แวร์ด้านการเงิน (Financial Software) เป็นต้น ที่เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการมีการปรับรูปแบบธุรกิจให้สามารถแข่งขันในยุคดิจิทัลได้ แต่ด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ยังมีข้อจำกัดของคุณสมบัติการเป็นบุคคลรับอนุญาตในเรื่องของประเภทธุรกิจ และรูปแบบที่ MC จะสามารถให้บริการแก่ลูกค้าได้นั้นจะต้องทำการ ซื้อ ขาย หรือ แลกเงินเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่สถานประกอบการเท่านั้น

นอกจากนี้ ธปท. เล็งเห็นว่ายังมีกลุ่มผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้รับอนุญาต นอกเหนือจากการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ แล้ว ยังได้เปิดให้ประชาชนและผู้ประกอบการที่สนใจสามารถค้นหาข้อมูล เพื่อเป็นการชักชวนให้กลุ่มบริษัทที่ไม่ได้รับอนุญาตนั้นผันตัวเองเข้าสู่ระบบมากขึ้น และเป็นการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของ MC โดยเปิดช่องทางให้แก่ประชาชนทั่วไปในการตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด หรือร้องทุกข์แก่เจ้าหน้าที่ได้อย่างสะดวกผ่าน website และโทรศัพท์ได้

และ ธปท. ยังได้มีการกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะต้องเป็นกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการบริหารแก่ MC เพื่อการส่งเสริมให้ MC นั้นสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดีหากพิจารณาตามหลักสากลในการกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารนั้น จะพบว่ายังไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารให้มีคุณลักษณะในด้านความโปร่งใส จริยธรรม และความน่าเชื่อถือตามหลักสากลอยู่

ดังนั้นเอกอัครราชทูตจะมุ่งศึกษาถึงแนวทางในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต โดยจะวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาคุณสมบัติผู้รับอนุญาตและรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องการ

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 26) ที่เป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจ และข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางกำกับดูแลอันเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและภาคเอกชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพธุรกิจของกลุ่มบุคคลรับอนุญาตในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงประเด็นหลักเกณฑ์ของบุคคลรับอนุญาตและรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 26)
- 3) เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาของหลักเกณฑ์ของบุคคลรับอนุญาตและรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 26) ที่เป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจในปัจจุบัน
- 4) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการกำกับดูแลอันเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและภาคเอกชน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ดังนี้
 - 1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558
 - 2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ฉบับที่ 6 ลงวันที่ 13 กันยายน 2560
2. ศึกษาเรื่องเกณฑ์ธรรมาภิบาล และการให้ความเห็นชอบการเป็นกรรมการของสถาบันการเงินที่ สนส. 10/2561 และ สนส. 17/2561
3. ศึกษาเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559
4. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้ประกอบการรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอื่น ๆ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น

1.4 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเป็นการศึกษาโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าข้อมูล จากกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ บทความ วารสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำงานวิจัย และเอกสารที่ได้เคยศึกษาในหัวข้อนี้มาศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประเด็นในปัจจุบัน ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)

1.5 สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตมีความตื่นตัวในการนำเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) มาปรับปรุงวิธีดำเนินงานและรูปแบบธุรกิจไปสู่ระบบชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ digital payment เพื่อให้แข่งขันในยุคดิจิทัลได้ จึงควรมีการปรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลการ ประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจในปัจจุบัน และมี มาตรฐานตามหลักสากลมากขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตในประกาศเจ้าพนักงานฯ
- 2) ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ของคุณสมบัติ และรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบ ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินเป็นบุคคลรับแลกเปลี่ยนเงิน และผลกระทบของหลักเกณฑ์ดังกล่าว
- 3) ทำให้ทราบถึงแนวทางในการปรับแก้ไขกฎหมายที่เหมาะสมในการกำกับดูแล และทำให้อัปเดต เอกชนมากขึ้น

บทที่ 2

ภาพรวมของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงิน สาระสำคัญและประเด็นปัญหา และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการให้บริการของบุคคลรับอนุญาต

ตามนิยามของบุคคลรับอนุญาต (MC) คือบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำการซื้อ และขาย ธนบัตรต่างประเทศ และรับซื้อเช็คเดินทางจากลูกค้าได้ ตัวอย่างของบุคคลรับอนุญาตที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตรา เช่น SRT Forex, Superrich Thailand และ Twelve Victory เป็นต้น

ในบทนี้ผู้จัดทำจะบรรยายถึงภาพรวมของบุคคลรับอนุญาตในปัจจุบันเพื่อให้เข้าใจว่าบุคคลรับอนุญาตถูกกำกับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ใด และการขยายตัวของบุคคลรับอนุญาตที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้ในปัจจุบันเกิดด้วยสาเหตุใด นอกจากนี้เพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มการนำรูปแบบเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ทำธุรกรรมทางการเงินเพิ่มมากขึ้นเป็นสาเหตุทำให้เกิดข้อจำกัดของรูปแบบของการทำธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตด้วย

2.1 ภาพรวมของธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินของบุคคลรับอนุญาต

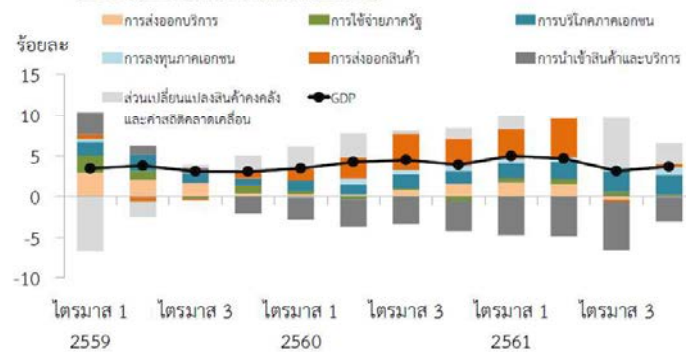
ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวง กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 ในการกำหนดคำสั่งให้ผู้ที่ขอรับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งได้มีการกำหนดว่าผู้ที่ขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานประกาศกำหนดตามข้อ 1 แห่งประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ประกาศเจ้าพนักงานฯ¹) นั้น ปัจจุบันบุคคลรับอนุญาตนั้นมีการขยายตัวตั้งแต่ปี 2558 อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันมีจำนวนบุคคลรับอนุญาตมากถึง 2,382 ราย โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเมืองใหญ่ๆ เมืองท่องเที่ยวหรือเขตชายแดน เช่น กรุงเทพฯ ชลบุรี ภูเก็ต เชียงใหม่ เป็นต้น

¹ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

ผู้จัดทำมีความเห็นว่าหนึ่งในปัจจัยที่มีผลต่อธุรกิจบุคคลรับอนุญาตคือ ระบบเศรษฐกิจ เป็นสำคัญพบว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 2561² เติบโตถึง 4.1% อันเป็นผลมาจากโครงการของภาครัฐที่สนับสนุนภาคเอกชน ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากโครงการรถยนต์คันแรกที่ต่อถือครองจนครบ 5 ปี กอปรกับมาตรการต่าง ๆ จากทางภาครัฐที่ช่วยเอกชนในด้านการลงทุนและการขยายกำลังผลิตอีกด้วย ในขณะที่การส่งออกสินค้าของไทยมีการชะลอจากปีก่อนหน้า เนื่องจากสงครามทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน

ภาพที่ 1 แหล่งที่มาของการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย (Contribution to Growth)^{1/}
(เปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

หมายเหตุ: ^{1/} GDP คำนวณด้วยวิธี Chain Volume Measure (CVM)
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

² ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AnnualReport2561.pdf>

โดยอุปสงค์ต่างประเทศในช่วงปี 2561 นั้น มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีนตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งนักวิเคราะห์จากฝ่ายเศรษฐกิจมหภาคของธนาคารแห่งประเทศไทยได้คาดการณ์ว่าประเทศไทยอาจได้รับผลดีจากการย้ายฐานการผลิตหรือการโยกคำสั่งซื้อในบางสินค้าจากจีน แต่ยังไม่เพียงพอที่จะชดเชยการชะลอตัวของปริมาณการค้าโลกโดยรวม ทั้งนี้การชะลอตัวการส่งออกนี้จะนำไปในทิศทางที่สอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค รวมทั้งการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวขึ้นอย่างชัดเจนและกระจายตัวมากขึ้น ทำให้อุปสงค์ในประเทศมีการขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป

จากการส่งออกของสินค้าไทย³ ชะลอตัวลงจาก 2 ปัจจัยหลัก คือ 1) การชะลอการผลิตของสินค้าหลายกลุ่ม เช่น ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ที่หากเทียบกับปี พ.ศ. 2560 ที่มีกำลังการผลิตสูงมาก โทรศัพท์มือถือที่มีการเสื่อมเดือนการเปิดตัวรุ่นใหม่ สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป เป็นต้น 2) อุปสงค์ในตลาดโลกที่ชะลอลงจากมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจหลายประเทศชะลอตัว อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าของไทยที่ได้รับผลดีในช่วงนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ที่ขยายตัวตามการส่งออกยางล้อรถยนต์ไปสหรัฐฯ เพื่อทดแทนสินค้าจากจีนนั่นเอง ในขณะที่การนำเข้าสินค้าของไทย⁴ หดตัวมากถึงร้อยละ 6.7 จากระยะเดียวกันปีก่อน ตามการนำเข้าทองคำที่หดตัวลง อย่างไรก็ตามยังคงมีการขยายตัวจากการนำเข้าของกลุ่มสินค้าอุปโภค บริโภค และกลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ ตามการขยายตัวของบริโภคของภาคเอกชน และยอดขายรถยนต์ที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

Export Growth

Nov 2018 = 21.3 Bn USD Dec 2018 = 19.5 Bn USD
Ex.Gold = 21.0 Bn USD Ex.Gold = 19.1 Bn USD

%YoY	Share 2017	2017	2018*	2018*							
				H1	H2	Q3	Q4	Nov	Dec	Dec (NMAOM)	
Agriculture	7.6	20.2	0.1	3.0	-2.8	1.3	-6.5	-14.9	-12.5	-6.7	
Fishery	0.9	4.1	-6.8	1.4	10.9	15.4	-6.2	-7.9	-4.6	-4.0	
Manufacturing	87.5	10.2	8.4	12.8	4.4	6.7	2.1	-0.3	-0.9	-1.5	
Agro-manufacturing	12.3	12.6	6.3	8.5	4.2	5.8	2.7	-0.2	-1.6	-0.2	
Electronics	13.0	14.0	5.0	12.4	-1.5	3.6	-0.2	-7.7	-12.0	-4.9	
Electrical Appliances	5.6	6.2	1.7	6.6	-3.5	-3.4	-3.6	-4.7	-5.6	-0.4	
Automotive	15.0	6.3	8.0	15.3	1.5	6.2	-2.9	-4.7	2.0	3.1	
Machinery & Equipment	8.7	7.2	6.9	10.3	3.7	4.1	3.2	0.7	-0.7	0.5	
Petroleum Related	11.5	19.0	22.0	26.5	18.0	19.7	16.4	15.9	7.4	-4.3	
Total (BOP Basis)	100.0	9.8	7.7	13.5	2.4	2.6	2.3	0.2	-1.6	-1.2	
Ex. Gold	-	10.9	8.5	14.0	3.4	5.4	1.4	-0.6	-2.0	-1.6	
Ex. Gold & Petroleum Related	-	9.9	6.7	12.4	1.4	3.5	-0.6	-2.9	-3.3	-1.2	

*NMAOM calculated from seasonally adjusted data.
P = Preliminary data
Note: Data above are recorded by custom basis, except total export value is recorded by BOP basis. Custom basis considers recording passing through Customs while BOP basis considers changes in ownership between R and NR.
Source: Compiled from Customs Department's data

Import Growth

Nov 2018 = 20.7 Bn USD Dec 2018 = 17.1 Bn USD
Ex.Gold = 20.0 Bn USD Ex.Gold = 16.7 Bn USD

%YoY	Share 2017	2017	2018*	2018*							
				H1	H2	Q3	Q4	Nov	Dec	Dec (NMAOM)	
Consumer	10.3	7.5	12.2	16.6	8.2	7.1	9.2	9.1	2.2	-2.2	
Raw material & Intermediate	53.3	15.7	18.8	19.5	18.1	21.3	14.9	25.8	2.6	-12.2	
o/w Fuel	13.1	26.1	40.1	36.9	43.0	53.1	34.4	76.8	12.5	-34.4	
o/w Raw mat & Intermed. Fuel	40.2	12.6	11.8	14.1	9.6	11.6	7.6	9.4	-1.4	-5.8	
Capital	25.4	8.5	1.0	5.6	-3.2	-5.9	-0.6	4.2	-6.3	-13.3	
Others	11.1	27.9	9.0	15.1	4.4	35.3	-21.5	-6.5	-51.2	-14.2	
Total (BOP Basis)	100.0	13.2	14.3	16.6	12.1	17.0	7.5	14.2	-6.7	-10.6	
Ex. Gold	-	10.7	14.9	17.1	13.0	14.2	11.9	19.4	2.5	-9.3	

*NMAOM calculated from seasonally adjusted data.
P = Preliminary data
Note: Data above are recorded by custom basis, except total import value is recorded by BOP basis.
Source: Compiled from Customs Department's data

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา

<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AnnualReport2561.pdf>

⁴ เรื่องเดียวกัน

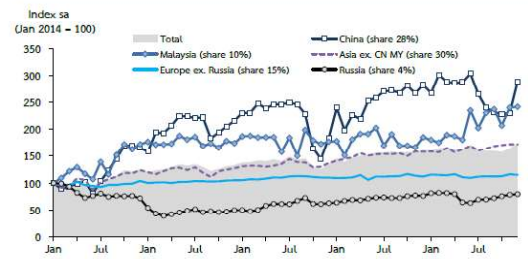
ในขณะที่การส่งออกบริการขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวในตลาด⁵ เช่น มาเลเซีย อินเดีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และรัสเซีย ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่กลับมาขยายตัวได้เป็นครั้งแรกในรอบ 5 เดือนที่ผ่านมาในปี 2561 ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์เรือท่องเที่ยวล่มที่จังหวัดภูเก็ต และการปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมายที่เข้มงวดอย่างต่อเนื่องก็ตาม ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากมาตรการยกเว้นค่าธรรมเนียม visa on arrival

Inbound Tourists by Country of Origin

%YoY (Share in 2017)	2017	2018	2018						%MoM sa
			H1	H2	Q3	Q4	Nov	Dec ^a	
China (27.6%)	12.0	7.4	25.9	-9.6	-8.8	-10.5	-14.6	2.8	25.3
Malaysia (9.8%)	-0.0	17.3	4.7	29.5	26.3	32.4	44.6	30.6	0.6
Asia ex. China & Malaysia (29.6%)	12.9	8.4	8.8	8.0	6.4	9.7	8.6	7.9	0.0
Russia (3.8%)	23.5	9.4	18.3	-0.8	-7.2	1.4	1.8	4.0	1.2
Europe ex. Russia (14.5%)	1.6	2.4	4.5	0.2	-0.6	0.8	2.6	2.3	-1.0
Others (14.7%)	9.9	4.1	4.7	3.6	2.0	5.3	9.4	5.1	-1.7
Total (million persons)	9.4 (35.6)	7.5 (38.3)	12.2 (19.5)	3.1 (18.8)	1.9 (9.1)	4.3 (9.7)	4.5 (3.2)	7.7 (3.8)	5.6

Source: Ministry of Tourism and Sports

Inbound Tourists Index

Note: () denotes share of total tourist arrivals in 2017

Source: Ministry of Tourism and Sports, calculated by Bank of Thailand

ที่เริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2561 และเปิดเส้นทางการบินตรงใหม่มายังประเทศไทยเพิ่มเติม นั่นจึงอาจจะเป็นสัญญาณที่ดีที่จะมีนักท่องเที่ยวนำเงินตราต่างประเทศเพื่อเข้ามาทำการแลกเปลี่ยนเงินกับกลุ่มบุคคลรับอนุญาตมากขึ้นในช่วงปี 2561 นั้นเอง

อย่างไรก็ดีในช่วงกุมภาพันธ์ ปี 2563 เศรษฐกิจไทยชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง⁶ เนื่องจากการระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง

⁵ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AnnualReport2561.pdf>

⁶ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ภาวะเศรษฐกิจเดือนกุมภาพันธ์ 2563 แลงลงช้าวันที่ 31 มีนาคม 2563 [ออนไลน์], 2563. แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/PressRelease/Pages/default.aspx>

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

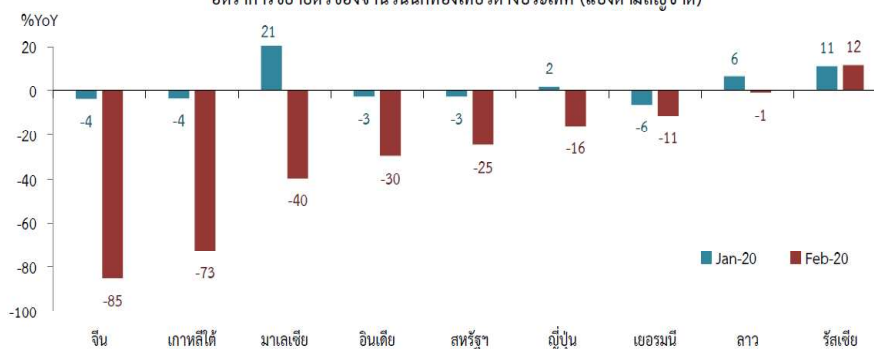
โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวของไทย ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศหดตัวสูงที่ร้อยละ 42.8⁷ จากระยะเดียวกันกับปีก่อน ซึ่งเป็นการหดตัวของนักท่องเที่ยวเกือบทุกสัญชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนที่หดตัวรุนแรงหลังจากที่ทางการจีนได้ประกาศมาตรการปิดเมืองในหลายพื้นที่ และห้ามธุรกิจท่องเที่ยวแบบกลุ่มทัวร์เดินทางออกนอกประเทศตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมกราคม 2563 เพื่อควบคุมการระบาดของ COVID-19 ที่ขยายตัวกว้างขึ้นในประเทศจีน และในขณะเดียวกันในเกาหลีใต้ก็ได้เกิดสถานการณ์แพร่ระบาดที่รุนแรงจนส่งผลกระทบต่อการเดินทางออกนอกบ้าน ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวเกาหลีใต้ที่จะมาไทยนั้นหดตัวสูงด้วย นอกจากนี้ยังส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวสัญชาติอื่น ๆ ลดลงอีกด้วย สาเหตุเพราะเกิดความกังวลที่จะเดินทางมาประเทศไทยเพราะไทยเป็นประเทศจุดหมายที่ได้รับความนิยมชาวจีน กอปรกับสถานการณ์การติดเชื้อในประเทศไทยที่เริ่มเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวรัสเซียยังขยายตัวดี เนื่องจากสถานการณ์การระบาดในประเทศไม่รุนแรงมากนัก จึงทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาตามแผนที่ได้วางไว้ แต่ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงมากเริ่มส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง อาทิ ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร และธุรกิจขนส่ง โดยคาดว่าหลังจากนี้การระบาดของ COVID-19 จะขยายวงกว้างมากขึ้น ซึ่งทำให้มีแนวโน้มว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาไทยลดลงมากขึ้น

⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนกุมภาพันธ์ 2563 [ออนไลน์], 2563. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/PressRelease/PressRelease2557/MonthlyReport_February2563_ufels48q.pdf

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

	2019	2019				2020	
		H1	H2	Q3	Q4	Jan	Feb ^P
No. of tourists ('000)	39,797	19,769	20,028	9,696	10,332	3,810	2,062
%YoY	4.2	1.8	6.8	7.2	6.4	2.5	-42.8
%QoQsa, %MoMsa	-	-	-	-1.6	-1.4	0.2	-42.6

อัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (แบ่งตามสัญชาติ)

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่คำนวณตัวเลขโดนธนาคารแห่งประเทศไทย

P = ข้อมูลเบื้องต้น

จึงทำให้ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาต (MC) ได้รับผลกระทบโดยตรง เพราะรายได้หลักของ MC ส่วนใหญ่ คือ เงินจากนักท่องเที่ยวที่นำเงินตราต่างประเทศมาขายหรือเงินจากคนไทยที่ต้องการซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อเดินทางออกนอกประเทศลดลง กอปรกับสถานการณ์แพร่ระบาดของ COVID-19 นั้น ทำให้ลูกค้ามีความกังวลในการเดินทาง ส่งผลให้ลูกค้ามีความต้องการทำธุรกรรมผ่านอิเล็กทรอนิกส์ และต้องให้ MC มีการบริการการส่งเงินให้แก่ลูกค้า (Delivery) นอกสถานที่ประกอบการของ MC อีกด้วย อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจเป็น MC นั้น กำหนดให้ต้องทำธุรกรรมที่สถานประกอบการเท่านั้น ทำให้ MC ไม่สามารถให้บริการดังกล่าวตามความต้องการของลูกค้าได้

2.2 สาเหตุสำคัญและประเด็นปัญหาของหลักเกณฑ์คุณสมบัติและรูปแบบการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต

จำนวนของบุคคลรับอนุญาต (MC) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา โดยหากดูจากจำนวนรายของ MC นั้น พบว่า ปี 2557 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 1,377 ราย เป็น 1,600 ราย โดยมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 16 และถึงแม้ในปี 2562 นั้นจะมีจำนวนมากถึง 2,382 ราย แต่หากดูอัตราการเติบโตเทียบกับปีก่อนหน้าจะพบว่าอยู่ที่ร้อยละ 5 เท่านั้น แม้ว่าทางธนาคารแห่งประเทศไทยจะ

มีการผ่อนคลายนโยบายคุ้มครองผู้บริโภคของบุคคลรับอนุญาตตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม^๘ โดยจะขอเรียกสั้น ๆ ว่า ประกาศเจ้าพนักงานฯ นั้น เป็นการผ่อนคลายเป็นการจงใจให้ผู้ประกอบการมาเข้าระบบให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น แต่ทางผู้จัดทำมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของประกาศเจ้าพนักงานฯ ในเรื่องของคุณสมบัตินี้เอื้อต่อบางธุรกิจเท่านั้น

กอปกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ธุรกิจมีช่องทางในการพัฒนารูปแบบในการทำธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าธุรกิจมีรูปแบบที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การแต่งตั้งให้ตัวแทนของบริษัท สาขากระจายตามหลายๆ แห่ง รวมถึงการให้ชำระเงินและการให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มผู้ประกอบการได้มีนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น QR Code, Distributed Ledger Technology (Blockchain), Application Programming Interface (API) และ Card Network เป็นเหมือนสะพานที่ทำให้ตอบโจทย์ต่อความต้องการของผู้บริโภคยิ่งขึ้น และสามารถนำมาใช้ได้กับทุกธุรกิจมากขึ้น โดยหนึ่งในนั้นคือธุรกิจทางการเงิน (FinTech) ที่มีการนำนวัตกรรมเหล่านี้เข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและสามารถแข่งขันในโลกธุรกิจได้ ทั้งนี้ต้องมีการคำนึงถึงความปลอดภัยจากการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วย

อย่างไรก็ดี ภาครัฐก็ได้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เข้ามาควบคุมการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม พร้อมทั้งมีมาตรการผ่อนคลายนโยบายต่าง ๆ จากประกาศเจ้าพนักงานฯ ให้สอดคล้องต่อสถานการณ์ปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความหลากหลายในรูปแบบธุรกิจเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งมีความคล่องตัวในการเป็นบุคคลรับอนุญาตได้ดียิ่งขึ้นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยในบทนี้จะกล่าวถึงเรื่องของรูปแบบการให้บริการของบุคคลรับอนุญาตว่าตามประกาศเจ้าพนักงานฯ ดังกล่าว

^๘ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

2.2.1 คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวง กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 ดังกล่าวในการกำหนดคำสั่งให้ผู้ที่ขอรับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ในประกาศกระทรวง เรื่องคำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งได้มีการกำหนดว่าผู้ที่จะขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานประกาศกำหนด ตามข้อ 1 แห่งประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ประกาศเจ้าพนักงานฯ) นั้น บุคคลรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้⁹

- (1) เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรมที่ชาวต่างประเทศนิยมเข้าพัก
- (2) เป็นนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจต่อไปนี้ โดยมีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท
 - a. หอพักนานาชาติ หรือเกสต์เฮาส์ขนาดใหญ่
 - b. เอกชนที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ได้แก่ สนามบิน ท่าเรือ เรือทัศนาวอร์ขนาดใหญ่ที่มีห้องพักรวมสำหรับผู้โดยสารหรือบริษัทหรือตัวแทนนำเที่ยวในประเทศที่จัดนำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศ
 - c. ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ หรือร้านขายสินค้าที่มีชาวต่างประเทศไปใช้บริการเป็นส่วนใหญ่
 - d. ธุรกิจระหว่างประเทศด้านการออกเช็คเดินทางต่างประเทศ และ/หรือบัตรเครดิตสากล
- (3) เป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท โดยที่ผู้ถือหุ้นและกรรมการที่มีอำนาจจัดการในนิติบุคคลจะต้องเป็นบุคคลที่สัญชาติไทยทั้งหมด
- (4) เป็นนิติบุคคลที่เป็นร้านค้าปลอดอากรที่ได้รับอนุญาตจากทางการ
- (5) เป็นสถาบันทางการเงินของรัฐ ส่วนราชการ องค์การของรัฐ องค์การของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ

⁹ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

- (6) เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วน โดยผู้ที่เป็นเจ้าของหรือห้างหุ้นส่วนทั้งส่วน
หมดเป็นบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและไม่เป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของกิจการเจ้าของ
คนเดียวหรือห้างหุ้นส่วนที่ได้รับอนุญาตที่เป็นบุคคลรับอนุญาต และมีลักษณะดังนี้
- ตั้งอยู่บริเวณพรมแดนตามกฎหมายว่าด้วยการศุลกากร หรือ
 - ตั้งอยู่บริเวณจุดผ่านแดนถาวรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และที่
แก้ไขเพิ่มเติม หรือ
 - ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เจ้าพนักงานกำหนดและได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาม
พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

และตามข้อ 1 (6) เป็นข้อที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานฯ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประกาศเจ้าพนักงานฯ นี้ได้เปิดกว้างให้กลุ่มผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่
ประสงค์จะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตมากขึ้น เช่น กลุ่มผู้ประกอบการที่มีทุนจดทะเบียน 1
ล้านบาท กลุ่มผู้ประกอบการที่มีทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท และกลุ่มธุรกิจโรงแรม เป็นต้น
นอกเหนือจากเรื่องคุณสมบัติของธุรกิจนั้น ในประกาศเจ้าพนักงานฯ ยังมีการกำหนด
ลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้
มีอำนาจในการจัดการ ตามข้อ 2 ในประกาศเจ้าพนักงานฯ¹⁰ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย
- (2) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามกฎหมายว่า การ
ควบคุม แลกเปลี่ยนเงิน
- (3) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือเคยต้องคำ
พิพากษาถึงที่สุดว่าด้วยการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน
- (4) เคยเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดฐานสนับสนุน
ทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้าย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

¹⁰ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับ
อนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธี
ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558

โดยกำหนดในข้อ 3 ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ¹¹ ไว้ว่าหากปรากฏในภายหลังว่าบุคคลซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 2 ให้บุคคลรับอนุญาตเปลี่ยนตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวภายใน 15 วันนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริง หรือได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงาน

2.2.2 รูปแบบการยื่นขอ และการให้บริการของบุคคลรับอนุญาต

ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะยื่นคำร้องขออนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตนั้นจะต้อง ยื่นคำร้องเพื่อขอใบอนุญาตต่อหนึ่งสถานประกอบการเท่านั้น โดยจะต้องเตรียมเอกสารตามที่ได้มีการกำหนด และนอกจากนี้ ผู้ประกอบการสารถยื่นคำร้องดังกล่าวตามเขตที่ปฏิบัติ ของ ธพท. ที่ใกล้เคียงกับสถานประกอบการของตนเองตามที่ได้กำหนด ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ ในข้อ 4 และ ข้อ 5 ดังนี้

ข้อ 4¹² กำหนดให้บุคคลใดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตจะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

กรณีผู้ขอเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 1 (1) ถึง (5)¹³

(ก) คำร้องขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตตามแบบที่กำหนด

(ข) หนังสือรับรองว่ากรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการ บริหารผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 2 ตามแบบที่กำหนด

(ค) หนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ซึ่งรับรองไว้ไม่เกิน 6 เดือนนับถึงวันยื่น คำร้องโดยให้รับรองในรายการ ดังต่อไปนี้

- a. รายชื่อกรรมการ หรือรายชื่อผู้เป็นหุ้นส่วน แล้วแต่กรณี
- b. กรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ แล้วแต่กรณี
- c. ทุนจดทะเบียน
- d. สถานที่ตั้ง

(ง) บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น กรณีเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

¹¹ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

¹² เรื่องเดียวกัน

¹³ เรื่องเดียวกัน

- (จ) บัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทางของกรรมการผู้มีอำนาจ ควบคุมกรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ
- (ฉ) บัตรประจำตัวประชาชนของผู้เป็นหุ้นส่วน กรณีเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 1 (3) ที่เป็นห้างหุ้นส่วน
- (ช) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักอย่างอื่น และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- (ซ) แผนที่และรูปถ่ายแสดงที่ตั้งของสถานประกอบการ แผนที่และรูปถ่าย แสดงจุดที่ทำการ แลกเปลี่ยนเงิน และเอกสารแสดงว่าผู้ขอมีสิทธิหรือจะมีสิทธิใช้สถานประกอบการนั้น เช่น สำเนาสัญญาเช่า หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นสถานประกอบการ และกรณีผู้ขอเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 1 (6)¹⁴
- (ก) คำร้องขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตตามแบบที่กำหนด
- (ข) หนังสือรับรองว่าผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามข้อ 2 ตามแบบ ที่กำหนด
- (ค) หนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ซึ่งรับรองไว้ไม่เกิน 6 เดือนนับถึงวันยื่น คำร้องกรณีเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยให้รับรองในรายการดังต่อไปนี้
 - a. รายชื่อผู้เป็นหุ้นส่วน
 - b. ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ
 - c. สถานที่ตั้ง
- (ง) สำเนาหนังสือหรือสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญ กรณีเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ไม่จดทะเบียน
- (จ) บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของหรือผู้เป็นหุ้นส่วน
- (ฉ) ใบทะเบียนพาณิชย์ (ถ้ามี)
- (ช) ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว กรณีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว และ
- (ซ) แผนที่และรูปถ่ายแสดงที่ตั้งของสถานประกอบการ แผนที่และรูปถ่าย แสดงจุดที่ทำการ แลกเปลี่ยนเงิน และเอกสารแสดงว่าผู้ขอมีสิทธิหรือจะมีสิทธิใช้สถานประกอบการนั้น เช่น ทะเบียนบ้าน สำเนาสัญญาเช่า หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นสถานประกอบการ

¹⁴ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

การยื่นคำร้องดังกล่าว¹⁵ ให้กระทำได้ในเดือนมีนาคม เดือนมิถุนายน เดือนกันยายน หรือเดือนธันวาคม ถ้าผู้ยื่นประสงค์จะประกอบธุรกิจในเขตปฏิบัติการของสำนักงานแห่งใดของธนาคารแห่งประเทศไทยตามข้อ 5 ให้ยื่น ณ สำนักงานแห่งนั้น

ข้อ 5¹⁶ ได้กำหนดเขตปฏิบัติการของธนาคารแห่งประเทศไทย มีดังนี้

ก. เขตปฏิบัติการของสำนักงานภาค

- (1) สำนักงานภาคใต้
- (2) สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- (3) สำนักงานภาคเหนือ

ข. เขตปฏิบัติการของสำนักงานใหญ่ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีเขตปฏิบัติการในจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ ก

และรูปแบบในการให้บริการนั้น มีการกำหนดบุคคลและรูปแบบการให้บริการที่บุคคลรับอนุญาตสามารถทำการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ได้ดังนี้ 1) หากทำธุรกรรมกับลูกค้า ต้องทำการส่งมอบและรับมอบธนบัตรต่างประเทศหรือเช็คดังกล่าวของลูกค้า ณ สถานที่ประกอบการของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น 2) ให้ทำธุรกรรมกับธุรกิจได้ธนาคารพาณิชย์ หรือบุคคลรับอนุญาตรายอื่นทั้งในและต่างประเทศนั้น โดยสามารถทำการส่งมอบธนบัตรต่างประเทศในสถานที่ใดก็ได้ตามที่คู่สัญญาตกลงกัน โดยการดำเนินการส่งมอบหรือรับมอบจะทำโดยพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลรับอนุญาต หรือบุคคลอื่นซึ่งกระทำการบุคคลรับอนุญาตก็ได้ และ 3) กำหนดให้การชำระเงินบาทในกรณีการทำธุรกรรมระหว่างบุคคลรับอนุญาตกับธนาคารพาณิชย์ หรือบุคคลรับอนุญาตรายอื่นในประเทศ นอกจากการชำระเป็นธนบัตรเงินบาทแล้ว ให้สามารถชำระเงินบาทผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเครดิต การโอนเงินบาทผ่านบัญชีเงินฝากสกุลบาทด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น internet banking, PromptPay เป็นต้น ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ข้อที่ 7 และข้อที่ 8 ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 7¹⁷ กำหนดให้บุคคลรับอนุญาตต้องดำเนินการดังนี้

- (1) ประกอบธุรกิจได้เฉพาะที่สำนักงานของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น

¹⁵ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547

¹⁶ เรื่องเดียวกัน

¹⁷ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558

- (2) จัดให้มีการแสดงใบอนุญาต อัตราซื้อและขาย และข้อความดังต่อไปนี้ ณ สำนักงานของตนในที่และเห็นได้โดยเปิดเผย
- (ก) ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตที่กระทรวงการคลังออกให้ไว้
 - (ข) อัตราซื้อและขายประจำวันของธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศสำหรับสกุลเงินที่บุคคลรับอนุญาตนั้นทำการรับซื้อหรือขายทุกสกุล
 - (ค) ข้อความว่า “AUTHORIZED MONEY CHANGER License no...”

ข้อ 8¹⁸ ในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ให้บุคคลรับอนุญาตทำธุรกรรมกับลูกค้าโดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) การซื้อธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศจากลูกค้าให้ทำได้ไม่จำกัดจำนวน

กรณีธุรกรรมมีมูลค่าเทียบเท่าตั้งแต่ 50,000 บาท ให้บุคคลรับอนุญาตเรียกให้ลูกค้ายื่นสำเนาเอกสารแสดงตน เช่น บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ด้วย

- (2) การขายธนบัตรต่างประเทศให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- (ก) ให้บุคคลรับอนุญาตที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1 (1) ถึง (5) ขายธนบัตรต่างประเทศให้แก่ลูกค้าเพื่อการเดินทางได้เป็นมูลค่าเทียบเท่าไม่เกิน 800,000 บาทต่อวันต่อรายลูกค้า
- (ข) ให้บุคคลรับอนุญาตที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1 (6) ขายธนบัตรต่างประเทศให้แก่ลูกค้าเพื่อการเดินทางได้เป็นมูลค่าเทียบเท่าไม่เกิน 200,000 บาทต่อวันต่อรายลูกค้า
- (ค) ให้บุคคลรับอนุญาตเรียกให้ลูกค้ายื่นเอกสารดังนี้
 ๑. กรณีธุรกรรมมีมูลค่าเทียบเท่าต่ำกว่า 50,000 บาท ให้เรียกสำเนาหนังสือเดินทางหรือคำรับรองว่าตนเป็นผู้ที่จะเดินทางออกไปต่างประเทศ
 ๒. กรณีธุรกรรมมีมูลค่าเทียบเท่าตั้งแต่ 50,000 บาท ให้เรียกสำเนาหนังสือเดินทางหรือคำรับรองว่าตนเป็นผู้ที่จะเดินทางออกไปต่างประเทศพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

¹⁸ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558

- (3) การซื้อหรือการขายธนบัตรต่างประเทศ หรือซื้อเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศกับลูกค้าทุกครั้ง บุคคลรับอนุญาตต้องจัดให้มีการแสดงการซื้อหรือขาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้
- (ก) ชื่อและที่อยู่ของบุคคลรับอนุญาต
 - (ข) เลขหมายลำดับหลักฐาน
 - (ค) วันที่ซื้อหรือขาย
 - (ง) เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน เลขที่หนังสือเดินทาง หรือเลขทะเบียนนิติบุคคล
 - (จ) ชนิด จำนวน สกุลเงินตราต่างประเทศที่ซื้อหรือขาย
 - (ฉ) อัตราแลกเปลี่ยนที่ซื้อหรือขาย
 - (ช) ยอดรวมเงินบาท
- ทั้งนี้ ให้บุคคลรับอนุญาตมอบหลักฐานดังกล่าวให้ลูกค้าเพื่อแสดงการซื้อหรือขาย และจัดให้มีสำเนาเก็บไว้ที่สำนักงานของตนหนึ่งฉบับด้วย
- (4) ให้บุคคลรับอนุญาตใช้อัตราแลกเปลี่ยนในการซื้อหรือขายธนบัตรต่างประเทศหรือซื้อเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราแลกเปลี่ยนถ่วงเฉลี่ยที่นิติบุคคลใช้ซื้อหรือขายกับลูกค้าที่เผยแพร่โยธนาคารแห่งประเทศไทย
- (5) ให้บุคคลรับอนุญาตเก็บรักษาเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้ทันที
- (ก) คำรับรองว่าลูกค้าเป็นผู้ที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศ
 - (ข) สำเนาหลักฐานแสดงการซื้อหรือขายตาม (3)
- ข้อ 8/1¹⁹ ให้บุคคลรับอนุญาตทำธุรกรรมกับนิติบุคคลรับอนุญาตเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตได้ โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้
- (1) ทำธุรกรรมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมดังนี้
 - (ก) ซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ
 - (ข) แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งต้องส่งมอบธนบัตรต่างประเทศ หรือ
 - (ค) ซื้อหรือขายเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

¹⁹ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

(2) ซื่อเงินตราต่างประเทศ เพื่อโอนไปชำระค่าธนบัตรต่างประเทศอันเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศตาม (1) (ข) ได้

(3) เก็บรักษาหลักฐานแสดงการทำธุรกรรมตาม (1) ที่ได้รับจากนิติบุคคลรับอนุญาตไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบได้ทันที

ในกรณีทำธุรกรรมตาม (1) และ (2) นิติบุคคลรับอนุญาตไม่ต้องจัดให้บุคคลรับอนุญาตยื่นแบบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ และต้องเรียกให้บุคคลรับอนุญาตยื่นสำเนาใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ซึ่งอาจเรียกเป็นรายครั้งคราวหรือรายปีก็ได้ หากเป็นการทำธุรกรรมตาม (2) ต้องเรียกให้ยื่นเอกสารหลักฐานที่แสดงการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศตาม (1) ด้วย

ข้อ 8/2²⁰ ให้บุคคลรับอนุญาตทำธุรกรรมกับนิติบุคคลรับอนุญาตเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตได้ โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ทำธุรกรรมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมดังนี้

(ก) ซื่อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ

(ข) แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งต้องส่งมอบธนบัตรต่างประเทศ หรือ

(ค) ซื่อหรือขายเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

(2) ซื่อเงินตราต่างประเทศกับนิติบุคคลรับอนุญาต เพื่อโอนไปชำระค่าธนบัตรต่างประเทศอันเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนตาม (1) (ข) ได้

(3) ผู้รับทำธุรกรรมตาม (1) ต้องเรียกสำเนาใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตซึ่งอาจเรียกเป็นรายครั้งหรือรายปีก็ได้ และต้องจัดให้มีหลักฐานแสดงการทำธุรกรรมโดยมีรายละเอียดอย่างน้อยตามข้อ 8 (3) มอบให้ผู้ขอทำธุรกรรมเพื่อแสดงการทำธุรกรรม และต้องจัดให้มีสำเนาเก็บไว้ที่สำนักงานของตนหนึ่งฉบับ

(4) ผู้ขอและผู้รับทำธุรกรรมต้องเก็บรักษาหลักฐานแสดงการทำธุรกรรมตาม (3) ไว้เป็นหลักฐานไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบได้ทันที ในกรณีทำธุรกรรมตาม (2) นิติบุคคลรับอนุญาตไม่ต้องจัดให้บุคคลรับอนุญาตยื่นแบบทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ และต้องเรียกให้บุคคลรับอนุญาตยื่นสำเนาใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ซึ่งอาจเรียกเป็นรายครั้งหรือรายปีก็ได้ แลกเอกสารหลักฐานที่แสดงการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศตาม (1) ด้วย

²⁰ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

ข้อ 8/3²¹ ให้บุคคลรับอนุญาตทำธุรกรรมกับธนาคารในต่างประเทศ หรือผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในต่างประเทศที่ผู้ประกอบการดังกล่าวตั้งอยู่ เพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ก่อนทำธุรกรรมตาม (2) กับบุคคลข้างต้นครั้งแรก ให้แจ้งและรับรองต่อเจ้าพนักงานเป็นหนังสือไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนทำธุรกรรมครั้งแรก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) แจ้งรายชื่อและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของบุคคลข้างต้น เช่น ที่อยู่ และประเทศที่ตั้ง และ

(2) รับรองว่าผู้ประกอบการรับแลกเปลี่ยนเงินในต่างประเทศข้างต้นสามารถ ประกอบประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินได้ตามกฎหมายของประเทศที่ผู้ประกอบการ ดังกล่าวตั้งอยู่

ในกรณีที่ประสงค์จะเลิกทำธุรกรรมกับธนาคาร หรือผู้ประกอบการ ที่ได้แจ้งรายชื่อ ต่อเจ้าพนักงานไว้แล้ว หรือมีการแก้ไขข้อมูลดังกล่าว ให้แจ้งเจ้าพนักงานทราบเป็น หนังสือด้วย

ทั้งนี้ ก่อนการทำธุรกรรมแต่ละครั้ง บุคคลรับอนุญาตต้องตรวจสอบว่าผู้ประกอบการ รายดังกล่าวยังสามารถประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินได้ตามกฎหมายของ ประเทศที่รายดังกล่าวตั้งอยู่

(2) ทำธุรกรรมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมดังนี้

(1) ซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ

(2) แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งต้องส่งมอบธนบัตร ต่างประเทศ

การซื้อ หรือแลกเปลี่ยนตาม (2) ต้องจัดให้ได้มาซึ่งเงิน

(3) การซื้อ หรือแลกเปลี่ยนตาม (2) ต้องจัดให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศนั้นภายใน สามร้อยหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่ทำธุรกรรม และต้องนำเข้ามาในประเทศทันที โดย ยกเว้นให้บุคคลรับอนุญาตไม่ต้องขายหรือฝากเงินตราต่างประเทศดังกล่าวตามข้อ 20 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2493) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะกรณีนี้

²¹ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับ อนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธี ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

บุคคลรับอนุญาตนำเงินตราต่างประเทศนำเงินไปใช้ตามข้อ 8 ข้อ 8/1 ข้อ 8/2 หรือข้อ 8/3 เท่านั้น ทั้งนี้ ในกรณีบุคคลรับอนุญาตได้รับเงินตราต่างประเทศผ่านนิติบุคคลรับอนุญาตและไม่ประสงค์จะขายหรือฝากเงินตราต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น ให้ดำเนินการดังนี้

- (1) รับธนบัตรต่างประเทศ หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นสกุลเงินอื่นกับนิติบุคคลรับอนุญาตก่อนรับธนบัตรต่างประเทศอีกสกุลหนึ่ง หรือ
- (2) โอน หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นสกุลเงินอื่นกับนิติบุคคลรับอนุญาต และโอนให้แก่บุคคลตามข้อ 8/1 หรือบุคคลตามข้อ 8/2 โดยต้องฝากเข้าบัญชีเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาตรายอื่นซึ่งเปิดเพื่อการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น หรือบุคคลตามข้อ 8/3 เพื่อชำระค่าธนบัตรต่างประเทศที่บุคคลรับอนุญาตได้รับอันเนื่องจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- (4) ฝากเงินบาทเข้าบัญชีเงินบาทของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปของบุคคลตามข้อ 8/3 ที่ทำธุรกรรมด้วย เพื่อชำระค่าธนบัตรต่างประเทศตาม (2) (ก) ได้
- (5) ซื้อเงินตราต่างประเทศกับนิติบุคคลรับอนุญาต เพื่อโอนออกไปให้บุคคลตามข้อ 8/3 ที่ทำธุรกรรมด้วย เพื่อชำระค่าธนบัตรต่างประเทศที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนตาม (2) (ข) ได้
- (6) การทำธุรกรรมตาม (2) หากมีการนำเงินบาท หรือเงินตราต่างประเทศที่เป็นธนบัตรออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลังและประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเกี่ยวกับการแจ้งรายการ และจำนวนมูลค่าในการส่งหรือนำเงินบาทเงินตราต่างประเทศที่เป็นธนบัตรต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย
- (7) เก็บรักษาหลักฐานแสดงการทำธุรกรรมตาม (2) หลักฐานแสดงว่าผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในต่างประเทศสามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ตามกฎหมายของประเทศที่ผู้ประกอบการรายดังกล่าวตั้งอยู่ และหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องตามการทำธุรกรรมตาม (2) ไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบได้ทันที

ในกรณีซื้อ ขาย เงินตราต่างประเทศ หรือไม่ขายเงินตราต่างประเทศหรือไม่นำเงินตราต่างประเทศฝากไว้กับนิติบุคคลรับอนุญาต นิติบุคคลรับอนุญาตไม่ต้องจัดให้บุคคลรับอนุญาตยื่นแบบทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ

นิติบุคคลรับอนุญาตต้องเรียกสำเนาใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตซึ่งอาจเรียกเป็นรายครั้งหรือรายปีก็ได้ และเอกสารหลักฐานที่แสดงการซื้อธนบัตรต่างประเทศหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศด้วย ในกรณีที่บุคคลรับอนุญาตทำธุรกรรมดังต่อไปนี้

- (1) โอน หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นสกุลเงินอื่นกับนิติบุคคลรับอนุญาตและโอนเพื่อชำระค่าธนบัตรต่างประเทศตาม (3) (ข)
- (2) ฝากเงินบาทเข้าบัญชีเงินบาทของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศตาม (4) หรือ
- (3) ซื้อเงินตราต่างประเทศตาม (5)

การฝากเงินตาม (4) หรือการซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อโอนตาม (5) หากบุคคลตามข้อ 8/3 ประสงค์จะให้บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศหรือบุคคลไทยที่มีถิ่นพำนักถาวรในต่างประเทศซึ่งมิใช่ผู้มีสิทธิรับเงินตามที่ปรากฏในหลักฐานหรือที่สอดคล้องกับหลักฐานเป็นผู้รับเงินแทนตน นิติบุคคลรับอนุญาตต้องเรียกคำสั่งของบุคคลตามข้อ 8/3 ว่าให้บุคคลนั้นมีสิทธิรับเงินแทนหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วย

2.2.3 หลักการและสาระสำคัญ

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ของคุณสมบัติและรูปแบบการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต (MC) ข้างต้น สังเกตได้ว่าหลักเกณฑ์คุณสมบัติของ MC มีการกำหนดให้ภาคเอกชนนั้น ต้องเป็นนิติบุคคล เนื่องจากเหตุผลในเรื่องของความมั่นคงทางธุรกิจ และหากเกิดกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นบุคคลที่ร่วมทำกิจการการค้าไม่อาจตกลงกันเองให้ผูกพันกับบุคคลภายนอกได้ ก็จะมีกฎหมายที่ทางภาครัฐได้มีการบัญญัติขึ้นเพื่อคอยช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ และช่วยคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ร่วมทำกิจการค้ารวมถึงบุคคลภายนอกด้วย และหากในกรณีที่บริษัทจำกัดก็ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานราชการด้วย เช่น การบริหารงานหรือการการก่อตั้ง การส่งรายงานและเปิดเผยข้อมูลที่ต้องมีการดำเนินกิจการตรงตามกรอบวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ เป็นต้น โดยรูปแบบของนิติบุคคลที่สามารถประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ได้แก่

- 1) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล²² การจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนั้นเป็นผลดีต่อผู้เป็นหุ้นส่วน และบุคคลภายนอก โดยส่งผลดีต่อบุคคลภายนอก ให้สามารถดูทะเบียนและเอกสารต่าง ๆ ของห้างที่จดทะเบียนเอาไว้ได้ เช่น สำนักงานที่ตั้ง กรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ เป็นต้น
- 2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด²³ จะแบ่งออกเป็น 2 จำพวกคือ
 - ผู้ที่เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด จะต้องรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วนนั้น
 - a. ผู้เป็นห้างหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด จะต้องรับผิดร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวนอีกจำพวกหนึ่ง
 - i. ซึ่งลักษณะของห้างหุ้นส่วนจำกัดที่แตกต่างจากห้างหุ้นส่วนสามัญคือ ห้างหุ้นส่วนสามัญจะให้ทุกคนรับผิดไม่จำกัด แต่ลักษณะของห้างหุ้นส่วนจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นที่จำกัดความรับผิดนั้น
- 3) บริษัทจำกัด²⁴ เป็นรูปแบบที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับและการควบคุมของหน่วยงานราชการมากกว่าองค์กรธุรกิจในรูปแบบกิจการเจ้าของคนเดียวกับห้างหุ้นส่วน ไม่ว่าจะ เป็นในด้านการบริหารงาน การเลิกกิจการ และรวมถึงต้องมีการรายงานและเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นบริษัทจึงมักได้รับความน่าเชื่อถือมากกว่ารูปแบบกิจการเจ้าของคนเดียวกับห้างหุ้นส่วน

นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดอื่น ๆ ที่กำหนดในคุณสมบัติการเป็นบุคคลรับอนุญาตดังนี้

 - 1) การประกอบธุรกิจตามที่กำหนดจะเน้นให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีธุรกิจเดิมแล้วต้องประกอบธุรกิจกับชาวต่างประเทศทำให้มีความจำเป็นต้องเปิดบริการรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นธุรกิจเสริม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าชาวต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงแรม หอพัก นานาชาติ สนามบิน ห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าปลอดอากร นอกจากนี้ในประกาศเจ้าพนักงานฯ ไม่ได้มีการกำหนดเงื่อนไขสัดส่วนการถือหุ้นระหว่างคนไทยและชาวต่างประเทศ แม้ว่านิติบุคคลนั้นจดทะเบียนในประเทศไทย และเข้าข่ายเป็นคนต่างด้าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

²² ศาสตราจารย์ ดร. สหชน รัตน์ไพจิตร, ห้างหุ้นส่วนบริษัท, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ 4 มิถุนายน 2561), หน้า 195-202

²³ เรื่องเดียวกัน

²⁴ เรื่องเดียวกัน

การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 แล้ว และมีการประกอบธุรกิจตามประเภทที่ได้กำหนด ก็สามารถประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นบุคคลรับอนุญาตได้

2) ธุรกิจที่ต้องมีทุนจดทะเบียน และเรียกชำระไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท โดยผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนและกรรมการที่มีอำนาจในการบริหารจัดการในนิติบุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยทั้งหมด ซึ่งสาเหตุที่ทำให้กรรมการที่มีอำนาจในการบริหารจัดการและผู้ถือหุ้นเป็นคนไทยทั้งหมด เพื่อเปิดโอกาสให้คนไทยได้เข้ามาทำธุรกิจนี้ได้มากขึ้น และในส่วนของทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาทนั้น เพื่อให้เห็นว่าธุรกิจที่จะเข้ามานั้นเป็นธุรกิจที่มีความมั่นคงเช่นกัน

3) การกำหนดคุณสมบัติต้องห้ามของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ เพื่อมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตมีความเสี่ยงด้านการล้มละลาย กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน กฎหมายว่าด้วยการปราบปรามและการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตที่กำหนดในปัจจุบันนั้นมีข้อดีดังนี้

1. การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาต ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดธุรกิจหลัก ทุนจดทะเบียน หรือคุณสมบัติต้องห้ามของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ จะเห็นได้ว่าเป็นการคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินมีความพร้อมและประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการ
2. การจำกัดให้ผู้ถือหุ้น และกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการกลุ่มทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท ต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสธุรกิจขนาดย่อมของคนไทยที่ต้องการประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นบุคคลรับอนุญาต
3. การผ่อนคลยหลักเกณฑ์เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนอกระบบให้เข้าสู่ในระบบมากขึ้น และเพื่อเป็นการบรรเทาภาระของภาครัฐในการหามาตรการควบคุมกลุ่มผู้รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

และในรูปแบบการยื่นขอ และรูปแบบการให้บริการของบุคคลรับอนุญาตนั้น มีรายละเอียดและข้อดีดังต่อไปนี้

1. การเปิดให้รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ณ สถานประกอบการ เท่านั้นทำให้มีความสะดวกต่อบุคคลรับอนุญาตในการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าที่ต้องการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเนื่องจากผู้ประกอบการจะต้องขอเอกสารยืนยันตัวตนของผู้รับบริการก่อนที่จะทำธุรกรรมทางการเงิน

2. การเปิดให้รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ณ สถานประกอบการเป็นการป้องกันมิให้ทำการเก็งกำไรในการแลกเปลี่ยนเงินจำนวนมากเนื่องจากมีข้อกำหนดให้บุคคลรับอนุญาตทำธุรกรรมกับลูกค้าตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ ข้อ 8 ในเรื่องการซื้อ ขายธนบัตรต่างประเทศ พร้อมทั้งข้อกำหนดในการเรียกเอกสารให้ลูกค้าแสดงตน (KYC) ให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม
3. การที่มีการกำหนดให้บุคคลรับอนุญาตประกอบธุรกิจได้ที่สำนักงานของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้นทำให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถตรวจสอบได้ทุกเมื่อและป้องกันการทุจริตในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้
4. การเปิดให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเข้าขอเป็นบุคคลรับอนุญาตตามเขตปฏิบัติการของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น ถือว่าเป็นการเพิ่มทางเลือก และความสะดวกต่อผู้ประกอบการธุรกิจที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตปริมณฑล มีความสะดวกในการขอเป็นบุคคลรับอนุญาตมากขึ้น

ในปัจจุบันจะเปิดให้ธุรกิจต่าง ๆ สามารถเข้ามาประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตได้มากขึ้น ตามกฎหมายเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครบุคคลรับอนุญาตที่มีการเปิดกว้างขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีประเด็นเรื่องรูปแบบและช่องทางที่ยังคงจำกัดแค่ในสถานประกอบการเท่านั้น การเปิดให้รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ณ สถานประกอบการเท่านั้นจะเป็นการอำนวยความสะดวกต่อบุคคลรับอนุญาตในการตรวจสอบข้อมูล ป้องกันมิให้ทำการเก็งกำไรและง่ายต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการตรวจสอบและควบคุมการทุจริตในเบื้องต้น แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจเช่นกัน

ซึ่งประเด็นการขอเป็นบุคคลรับอนุญาตตามเขตปฏิบัติการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นการเพิ่มความสะดวกต่อผู้ประกอบการและภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิต สิ่งเหล่านี้ถือเป็นข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต

2.2.4 ประเด็นปัญหา

ในปัจจุบันภาคธุรกิจนั้นมีความหลากหลายและซับซ้อนขึ้น กล่าวคือ ธุรกิจต่าง ๆ เริ่มมีความเกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุน หรือการที่ชาวต่างชาติเป็นผู้รับบริการ เช่น ร้านอาหารซื้อ ธุรกิจสปา ร้านขนส่งสินค้าทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น ส่งผลให้ธุรกิจเหล่านั้นมีการปรับตัวให้สอดคล้องต่อความต้องการดังกล่าว โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้และทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีทางการเงิน ที่นำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาทางการเงิน เพื่อเพิ่มช่องทางในการให้บริการผู้บริโภค ความสะดวกสบาย รวมถึงเป็นการทำให้ประหยัดทั้งเงิน เวลา และทรัพยากรต่อตัวผู้ประกอบการอีกด้วย และยังทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างง่ายดายขึ้นด้วย เช่น ธุรกิจให้เช่ารถยนต์ผ่านมือถือโดยสามารถจอง

รถยนต์และรับรถยนต์ได้ผ่านการใช้งานแอปพลิเคชันตามจุดจอดรถยนต์ในใจกลางเมืองกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยที่ไม่ต้องไปที่บริษัทเช่ารถยนต์ ธุรกิจการแบ่งปันสถานที่ทำงาน (Co-working Space) ดังนั้น เมื่อพิจารณาการผ่อนคลาຍกฎเกณฑ์เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการสมัครเข้าเป็นบุคคล อนุญาตได้อาจจะไม่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีคุณสมบัติที่เปิดให้ประกอบ ธุรกิจได้ตามที่กำหนด และรูปแบบใบอนุญาตและการทำธุรกิจที่ยังจำกัดให้เฉพาะในสถาน ประกอบการเท่านั้นนอกจากนี้รวมถึงคุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจที่ยังขาดคุณสมบัติในหลัก ธรรมภิบาลบางประการอยู่ โดยจะสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดประเภทธุรกิจหลัก ในกลุ่มนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท เช่น หอพักนานาชาติ หรือเกสต์เฮาส์ ห้างสรรพสินค้า ท่าเรือ สนามบิน บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น นั้น ส่งผลกระทบกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ มีความสนใจอยากประกอบธุรกิจเป็น MC สืบเนื่องมาจากที่รูปแบบ ธุรกิจที่เริ่มมีการเปิดให้บริการเพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการต่อนักท่องเที่ยวที่มีมากขึ้น เช่น ร้าน สะดวกซื้อ โรงพยาบาล เป็นต้น ทำให้ผู้ประกอบการที่สนใจและมีคุณสมบัติเพียงพอ แต่ไม่มีธุรกิจ หลักที่กำหนดไว้ไม่สามารถยื่นคำร้องได้ ให้กลุ่มที่เป็นธุรกิจใหม่ (New Technology) เช่น กลุ่ม เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) ที่แม้ว่ากลุ่มธุรกิจเหล่านั้นจะมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้าน บาทก็ตาม ไม่สามารถยื่นคำร้องขอใบอนุญาต เพื่อประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต เนื่องจาก หลักเกณฑ์ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ ในข้อ 1 นั้น การที่จะสมัครเป็นผู้รับอนุญาตได้ต้องเป็น ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจตามประเภทที่ประกาศเจ้าพนักงานฯ เท่านั้น จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วม ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต แม้ว่าจะมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้านบาท ก็ตาม ซึ่งเป็น การไม่เอื้อต่อธุรกิจต่าง ๆ ที่มีความสนใจในการประกอบธุรกิจเป็น MC และรวมถึงธุรกิจรูปแบบใหม่
2. มีการกำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้มีอำนาจเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดลักษณะ ของคุณสมบัติและความเหมาะสมของบุคคลากรที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการ (Fit and Proper) ที่มี อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานจัดการต่าง ๆ ในบริษัทอย่างเหมาะสม เช่น การกำหนดให้กรรมการ คนใดคนหนึ่งจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ด้านการเงิน หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ แลกเปลี่ยนเงินอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งอาจจะทำให้การบริหารงานของบุคคลรับอนุญาตยังไม่ได้มาตรฐาน ที่เพียงพอในเรื่องการจัดการ และการบริหารทางการเงินเท่าที่ควร

นอกจากนี้ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในเรื่องช่องทางในการยื่นขออนุญาตเป็นบุคคล อนุญาต (MC) และการกำหนดรูปแบบการให้บริการของ MC นั้นไม่ตอบโจทย์ต่อตัวผู้ประกอบการ ในการขยายกิจการ เนื่องมาจากการกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องยื่นขอใบอนุญาตต่อหนึ่งสถานที่

ประกอบการทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้ และยังเป็นอุปสรรคต่อรูปแบบธุรกิจที่ต้องให้บริการในการชำระเงิมนั้น จะต้องทำการส่งมอบและรับมอบ ณ สถานที่ประกอบการเท่านั้น ซึ่งไม่ตรงต่อความต้องการลูกค้าที่มีความต้องการใช้บริการในปัจจุบัน อีกทั้งยังไม่มีหรือนำรูปแบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เช่น mobile banking, PromptPay เป็นต้น จากข้อจำกัดในการหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามประกาศเจ้าพนักงานฯ จึงอาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตได้ เนื่องจากหลักเกณฑ์ยังคงจำกัดให้บุคคลรับอนุญาตแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ ณ สถานที่ประกอบการเท่านั้น โดยจะสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบในการให้บริการ

ปัจจุบันยังมีการจำกัดให้ผู้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตรับแลกเปลี่ยนเงินตราในสถานที่ประกอบการเท่านั้น ตามข้อ 7²⁵ ในประกาศเจ้าพนักงานฯ ทำให้รูปแบบของบุคคลรับอนุญาตไม่ทันสมัย หากเทียบกับธุรกรรมของนิติบุคคลรับอนุญาตที่เริ่มมีการเปิดกว้างให้ทำได้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งรูปแบบที่บริการมีความครอบคลุมและว่องไวกว่า เช่น เปิดให้ทำบัตร Travel Card Online เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศเอาใส่บัตรไปใช้จ่ายที่ต่างประเทศได้ เป็นต้น

2. ข้อจำกัดเรื่องใบอนุญาตของบุคคลรับอนุญาต

ใบอนุญาตของบุคคลรับอนุญาตนั้น มีการระบุว่าให้ต้องยื่นคำร้องเพื่อประกอบธุรกิจต่อหนึ่งสถานที่ประกอบธุรกิจต่อหนึ่งใบอนุญาตเท่านั้น แม้ว่าบริษัทนั้นจะเป็นสาขาหนึ่งของบุคคลรับอนุญาตก็ตาม ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ หากบริษัทของบุคคลรับอนุญาตมีหลายสาขา บุคคลรับอนุญาตรายดังกล่าวก็ต้องขอรับใบอนุญาตสำหรับทุก ๆ สาขา ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและอาจใช้เวลาในการทำเรื่องนาน ทำให้มีผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของผู้ประกอบการ

3. การยื่นเอกสารขออนุญาตยังต้องจัดทำคำร้องพร้อมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามเขตปฏิบัติงานของธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่

การยื่นเอกสารขออนุญาตให้แก่เจ้าพนักงานตามเขตปฏิบัติงาน แม้จะสะดวกต่อการเดินทางสำหรับบุคคลรับอนุญาตที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เขตปฏิบัติงานก็ตาม แต่อาจจะก่อให้เกิดความยุ่งยากและความล่าช้าในการดำเนินการยื่นขอ หรือแจ้งขอเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น การแจ้งเปลี่ยนแปลงที่อยู่ ชื่อนิติบุคคลและสถานที่ประกอบการ และที่อยู่ทางทะเบียนโดยทางการ เป็นต้น

²⁵ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558

ให้แก่เจ้าพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยรับทราบตามเวลาที่กำหนด เพราะด้วยสถานที่ประกอบการที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่ราชการที่ต้องไปดำเนินการแจ้งแก้ไขเอกสารต่าง ๆ ก่อนเข้ามาแจ้งแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น กรมการปกครอง กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมานี้ รูปแบบในการให้บริการจำกัดให้ทำได้เฉพาะในสถานที่ประกอบการของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น ซึ่งเป็นการลดประสิทธิภาพในการแข่งขันระหว่างธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หากไม่มีการปรับปรุงรูปแบบการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตให้เปิดกว้างและสอดคล้องต่อความต้องการของตลาด และเทคโนโลยี ก็จะเป็นการปิดช่องทางของรูปแบบธุรกิจใหม่ ดังนั้นการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการจึงมีความจำเป็นเพื่อก่อให้เกิดเสรีภาพต่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรมมากขึ้น ซึ่งการเพิ่มรูปแบบการทำธุรกิจที่เปิดกว้างมากขึ้น เช่น การเปิดให้มีสาขาและตัวแทนของบริษัทในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต และช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวกับบุคคลรับอนุญาตผ่านเว็บไซต์และช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น ทางผู้จัดทำเห็นว่าควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงตนของลูกค้า (KYC) โดยให้เป็นการแสดงตนของลูกค้าที่ทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติม เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และมีความรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูล โดยจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ที่กำหนด ซึ่งในปัจจุบันมีหลายประเทศที่มีรูปแบบการให้บริการที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การยื่นเรื่องขอใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตนั้นสามารถครอบคลุมไปถึงสาขาและ Agent ในประเทศมาเลเซีย แม้ว่าจะเป็นการให้ผู้ประกอบธุรกิจนั้นมีอิสระในการบริหารรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีสาขา และการแต่งตั้งตัวแทนของบุคคลรับอนุญาต ยังเป็นการลดขั้นตอนของกระบวนการยื่นสมัครกลุ่มบริษัท ของผู้ประกอบการแต่ละราย ซึ่งในการยื่นแต่ละรอบทำให้เกิดความล่าช้าด้วยเหตุนี้การเปิดให้สาขาและตัวแทนในการทำธุรกิจเป็นการลดเวลาในการจัดตั้งบริษัทในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตได้อีกด้วย โดยจะอธิบายรายละเอียดในบทต่อไป

2.2.5 ผลกระทบจากการหลักเกณฑ์ของการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต

1. การกำหนดธุรกิจหลัก ในกลุ่มนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป เช่น หอพักนานาชาติ หรือเกสต์เฮาส์ ห้างสรรพสินค้า สนามบิน ท่าเรือ เป็นต้น เป็นการจำกัดผู้ที่เข้ามาประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต แม้ว่าจะมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้านบาทแล้วก็ตาม แต่ด้วยการกำหนดธุรกิจหลักทำให้ไม่เกิดการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเสรีและเป็นธรรมเท่าที่ควรต่อธุรกิจรูปแบบใหม่ อีกทั้งยังเป็นการทำให้ไม่เกิดการพัฒนากิจการของธุรกิจในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือเป็น

การจำกัดให้กลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพไม่อาจเข้ามาเป็นบุคคลรับอนุญาตได้ และไม่สะท้อนถึงสภาพปัจจุบันที่ธุรกิจมีความซับซ้อนและหลากหลายขึ้น

2. ตามที่ได้ศึกษาถึงข้อกำหนดในเรื่องของลักษณะของคุณสมบัติและความเหมาะสมของบุคคลากรที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการ (Fit and Proper²⁶) พบว่ายังไม่มีข้อกำหนดลักษณะดังกล่าวในการมาบริหารงานในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตที่เหมาะสม เช่น ประสิทธิภาพทำงานในด้านการเงินหรืออาจจะเป็นความรู้ในการบริหารงานด้านธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการได้

3. การให้ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขอเป็นบุคคลรับอนุญาตนั้น กำหนดให้ต้องขออนุญาตต่อหนึ่งสถานประกอบการต่อหนึ่งใบอนุญาต จึงทำให้เกิดความยุ่งยาก สร้างภาระต้นทุนที่สูงในการเปิดบริษัท และการขอแต่ละใบอนุญาตนั้นจะต้องใช้เวลานานพอสมควร

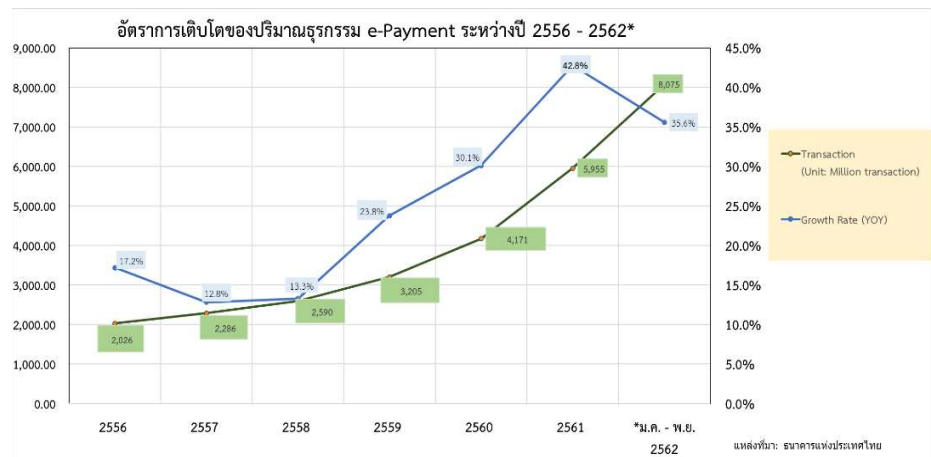
4. รูปแบบการให้บริการนั้น ยังไม่สอดคล้องต่อความต้องการของรูปแบบธุรกิจ และความต้องการของลูกค้าที่มาใช้บริการมากนัก กล่าวคือ ยังมีข้อกำหนดให้ต้องทำธุรกรรม โดยให้ลูกค้านั้นจะต้องทำการรับและส่งมอบเงินตราต่างประเทศ ณ สถานประกอบการเท่านั้น ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการ MC ที่ไม่สามารถให้บริการแก่ลูกค้าในรูปแบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น mobile banking และ PromptPay ได้ และรวมถึงการให้บริการส่งเงิน (delivery) ได้

จากการศึกษาเรื่องคุณสมบัติตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตลงวันที่ 6 สิงหาคม 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพบว่า การผ่อนคลายนโยบายระเบียบมีข้อดีหลักคือ สามารถเข้าสมัครเป็นผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตได้ จากปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นควรมีการปรับปรุงเรื่องคุณสมบัติบุคคลรับอนุญาตในเรื่องของการลดข้อจำกัดในการกำหนดธุรกิจหลัก การหลักเกณฑ์คุณสมบัติและความเหมาะสมของบุคคลากรที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้มีอำนาจควบคุมกรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการให้สอดคล้องต่อเกณฑ์ด้านสถาบันการเงินมากขึ้น และการลดภาระของผู้ประกอบการในการทำธุรกิจ รวมถึงเป็นการสร้างศักยภาพในรูปแบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องต่อรูปแบบและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันยิ่งขึ้น

²⁶ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส 11/2561 เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันทางการเงิน ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2561

2.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการให้บริการของบุคคลรับอนุญาต

แนวโน้มของกลุ่มธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา นั้น เข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยปัจจุบันมีผู้เล่นจากทั้งในและนอกประเทศ โดยมีฟินเทคสตาร์ทอัพที่เป็นสมาชิกของสมาคมฟินเทคประเทศไทยจำนวน 124 บริษัท²⁷ ซึ่งผู้ประกอบการนั้นได้มีการปรับรูปแบบธุรกิจ (Business Model) รูปแบบใหม่ โดยมีการนำมาปรับใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการชำระเงินและการโอนเงินระหว่างประเทศ (Payments and Remittances) และซอฟต์แวร์ด้านการเงิน (Financial Software) เป็นต้น ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความตื่นตัวในการนำ FinTech มาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานและรูปแบบธุรกิจของตนเอง เพื่อให้แข่งขันในยุคดิจิทัลได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงและขยายกลุ่มลูกค้า เพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด รวมถึงทำให้สามารถให้บริการทางการเงินแก่กลุ่มคนที่ยังเข้าไม่ถึงได้อย่างขึ้นด้วย

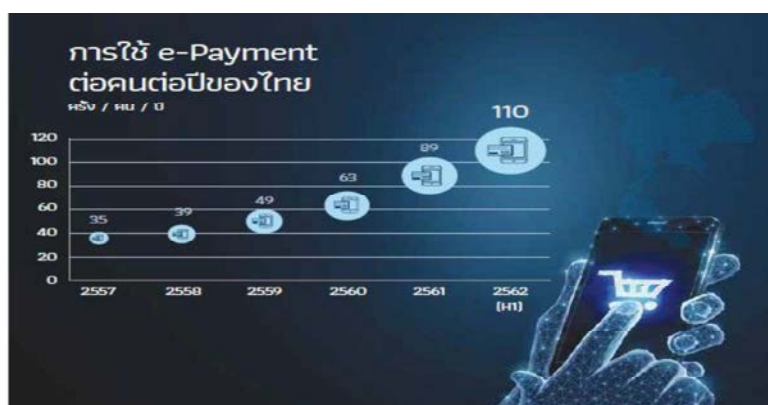

โดยในช่วงที่ผ่านมา รูปแบบการชำระเงินของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ digital payment อย่างชัดเจน โดยตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปี 2561 พบว่าการใช้ digital payment ของไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการใช้บริการชำระเงิน-โอนเงินผ่านทางโทรศัพท์มือถืออย่างแพร่หลาย ซึ่งจากข้อมูลสถิติของปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

²⁷ Thai FinTech Association, **Member List** [Online], 2020. Available from: <https://thaifintech.org/members/>

(e-Payment)²⁸ พบว่ามีการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนในปี 2561 ว่า ปริมาณ e-Payment อยู่ที่ 5,955 ล้านรายการ หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ 42.8 จากปีก่อนหน้า²⁹ สืบเนื่องจากธนาคารพาณิชย์ประกาศลดค่าธรรมเนียมการโอนเงินผ่าน Mobile banking/internet banking รวมถึงการทำการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการโอนเงินด้วย PromptPay และการชำระเงินด้วย Thai QR Payment ตลอดทั้งปี ส่งผลให้คนส่วนใหญ่หันมาใช้บริการผ่าน mobile banking/internet banking เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะการทำธุรกรรมผ่าน mobile banking ที่มีการเติบโตรวมกว่าร้อยละ 121.0 ในเชิงปริมาณ และร้อยละ 81.4 ในเชิงมูลค่า เมื่อเทียบกับปี 2560³⁰

หากพิจารณาจากภาพรวมของจำนวนธุรกรรม e-Payment ของคนไทยต่อคนต่อปี พบว่า ในช่วงปี 2561 นั้น มีการขยายตัวเป็น 89 ครั้งต่อคนต่อปี จากเดิม 63 ครั้งต่อคนต่อปี ณ สิ้นปี 2560 หรือคิดเป็นอัตราเติบโตร้อยละ 41.3³¹ นอกจากนี้จะพบว่าในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2562 มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น คิดเป็น 110 ครั้งต่อคนต่อปี³² แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีศักยภาพที่จะส่งเสริมให้มีการใช้งานได้เพิ่มขึ้นอีกมาก

แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 , ธนาคารแห่งประเทศไทย

²⁸ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ปริมาณการชำระเงินผ่านระบบการชำระเงินและช่องทางต่าง ๆ [ออนไลน์], 2563.

แหล่งที่มา

https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=681&language=TH

²⁹ เรื่องเดียวกัน

³⁰ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานระบบการชำระเงิน 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา

https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Publication/PS_Annually_Report/AnnualReport/Payment_2018_TH.pdf

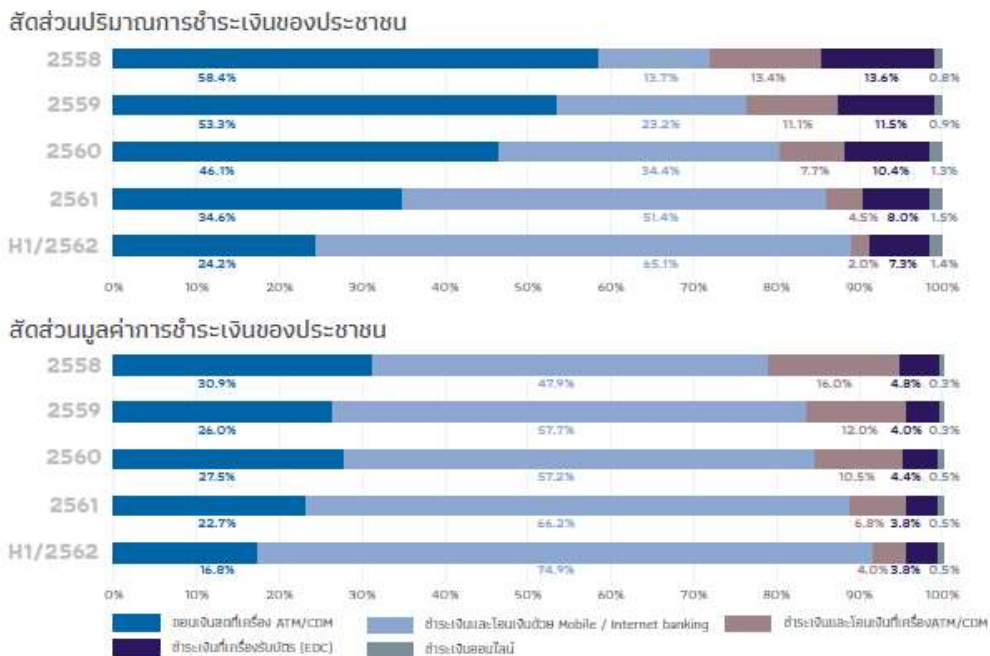
³¹ เรื่องเดียวกัน

³² เรื่องเดียวกัน

ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้ส่งผลให้การทำธุรกรรมชำระเงินทางดิจิทัลง่ายและสะดวกมากขึ้น ทำให้ความต้องการในการไปทำธุรกรรมบางประเภทที่สาขาของธนาคารพาณิชย์ลดลง ซึ่งที่ผ่านมามาทางสถาบันการเงินได้ปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการชำระเงินที่เปลี่ยนแปลงไปโดยทำการลดจำนวนสาขาของธนาคารซึ่งเป็นช่องทางการให้บริการที่มีต้นทุนสูง ส่งผลให้ในปี 2561 นั้น สถาบันการเงินมีจำนวนสาขารวม 9,210 สาขา ลดลง 45 สาขา³³

โดยหากศึกษาจากพฤติกรรมกรรมการชำระเงินของคนไทยนั้น จะพบว่า ในปี 2561 การชำระเงินของคนไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยรวมสูงถึงร้อยละ 45.7³⁴ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายผ่าน mobile banking/internet banking ซึ่งเติบโตสูงเช่นเดียวกับปีก่อนหน้า โดยสาเหตุหลักนั้นมาจากการยกเลิกค่าธรรมเนียมการโอนเงินผ่านช่องทาง mobile banking/internet banking, การส่งเสริมการใช้ PromptPay และ Thai QR Payments เพื่อการชำระเงินอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเติบโตในเชิงปริมาณและมูลค่าที่ร้อยละ 116.3 และร้อยละ 39.8³⁵ เมื่อเทียบกับปี 2560 ในขณะที่การชำระเงินและโอนเงินผ่าน ATM/CDM ด้วยบัตรอิเล็กทรอนิกส์ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยลดลงกว่าร้อยละ 15 ทั้งในเชิงปริมาณและมูลค่า เนื่องจากคนไทยมีการปรับพฤติกรรมไปใช้ช่องทางการทำธุรกรรมผ่าน mobile banking/internet banking ที่สะดวก และสามารถทำธุรกรรมได้หลากหลายทุกที่ทุกเวลานั่นเอง

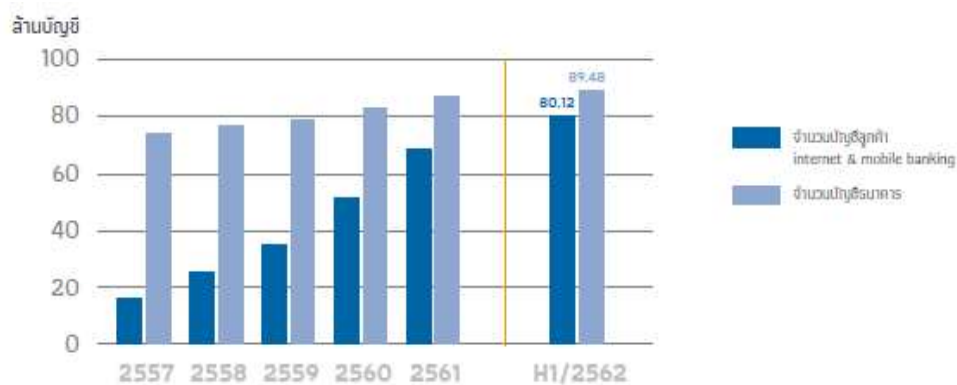
สัดส่วนปริมาณและมูลค่าการชำระเงินของประชาชนคนไทย ปี 2558 – 2562 (H1)

แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 , ธนาคารแห่งประเทศไทย

อัตราเติบโตร้อยละ 33 จาก 51.7 ล้านบัญชีในปี 2560 เป็น 68.5 ล้านบัญชีในปี 2561 และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็น 80.1 ล้านบัญชี³⁶ ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2562 นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าสัดส่วนบัญชีการลงทะเบียนการใช้ mobile banking และ internet banking เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด เห็นได้จากสัดส่วนการลงทะเบียนการใช้ mobile banking และ internet banking ที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับจำนวนบัญชีธนาคารโดยเพิ่มจากร้อยละ 22 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 77 ในปี 2561 และในครึ่งปีแรกของปี 2562 สัดส่วนร้อยละ 90³⁷

จำนวนบัญชี mobile banking และ internet banking เทียบกับจำนวนบัญชีธนาคาร

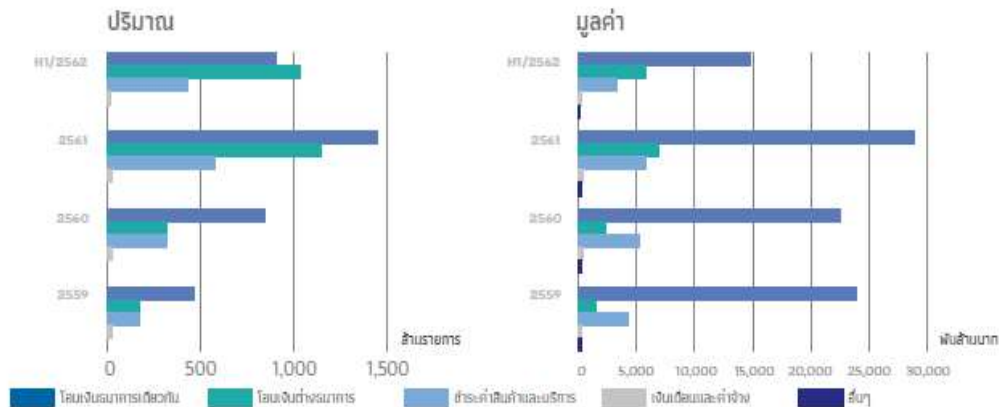
แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 , ธนาคารแห่งประเทศไทย

³⁶ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานระบบการชำระเงิน 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา

https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Publication/PS_Annually_Report/AnnualReport/Payment_2018_TH.pdf

³⁷ เรื่องเดียวกัน

ปริมาณและมูลค่าธุรกรรม mobile banking และ internet banking จำแนกตามวัตถุประสงค์

แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 , ธนาคารแห่งประเทศไทย

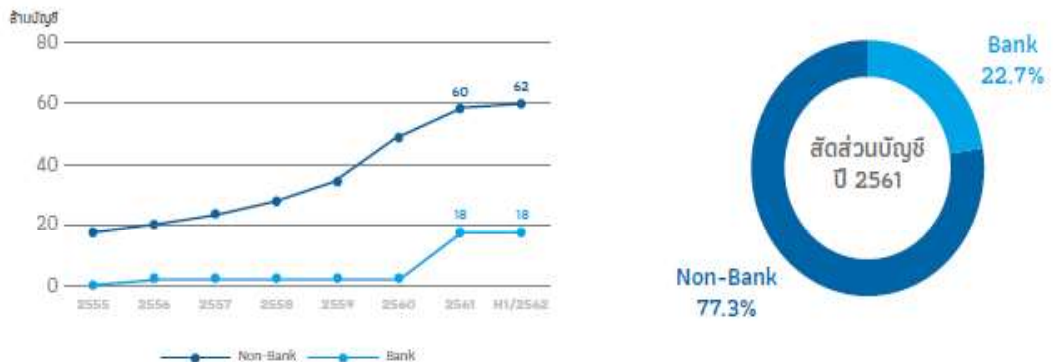
นอกจากนี้ หากแยกตามวัตถุประสงค์นั้น จะพบว่าปี 2561 ปริมาณการโอนเงินธนาคารเดียวกันเพิ่มขึ้นร้อยละ 72 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน แต่เป็นการเติบโตที่ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย เนื่องจากประชาชนเริ่มหันมาทำธุรกรรมการโอนเงินข้ามธนาคารมากขึ้นตั้งแต่ในช่วงต้นปี 2561 ที่ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งได้ยกเลิกค่าธรรมเนียมผ่านช่องทางออนไลน์ จากเดิมที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม 25 – 35 บาท และบางธนาคารได้ยกเลิกค่าธรรมเนียมซึ่งครอบคลุมถึงการโอนเงินข้ามเขต เติมเงิน และจ่ายบิลด้วย ทำให้ประชาชนหันมาโอนเงินและชำระเงินต่างธนาคารมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการโอนเงินต่างธนาคารมีอัตราการเติบโตอย่างก้าวกระโดดถึงร้อยละ 266 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และเติบโตต่อเนื่องร้อยละ 163 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2562³⁸

และธุรกรรมทางการเงินตัวใหม่ที่เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น คือบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ซึ่งการทำธุรกรรมดังกล่าวนี้ คือการเป็นสื่อในการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถตอบโจทย์การใช้งานแก่คนรุ่นใหม่ที่ต้องการความรวดเร็วในการชำระเงินในชีวิตประจำวัน อาทิ บัตรโดยสารสาธารณะ ร้านค้าสะดวกซื้อหรือการซื้อของออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันในมือถือ โดยในปี 2561 มีจำนวนบัญชี e-Money รวมทั้งสิ้น 77.6 ล้านบัญชี เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 25.8 ล้านบัญชี หรือคิดเป็นร้อยละ 77.3 ของบัญชี e-Money เป็นการให้บริการที่เป็น non-bank ทั้งนี้ การเพิ่มของจำนวนบัญชี e-Money อย่างก้าวกระโดดสืบเนื่องจากนโยบายของภาครัฐที่ออกบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้กับผู้มีรายได้น้อยตามแนวนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ ณ เดือนมิถุนายน 2562 จำนวนเพิ่มขึ้น

³⁸ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานระบบการชำระเงิน 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Publication/PS_Annually_Report/AnnualReport/Payment_2018_TH.pdf

อย่างต่อเนื่องเป็น 79.1 ล้านบัญชีหรือเพิ่มขึ้น 2.1 ล้านบัญชีจากสิ้นปี 2561 ตามความต้องการที่ใช้เพิ่มสูงขึ้น

จำนวนบัตร/บัญชี e-Money ของ bank และ non-bank

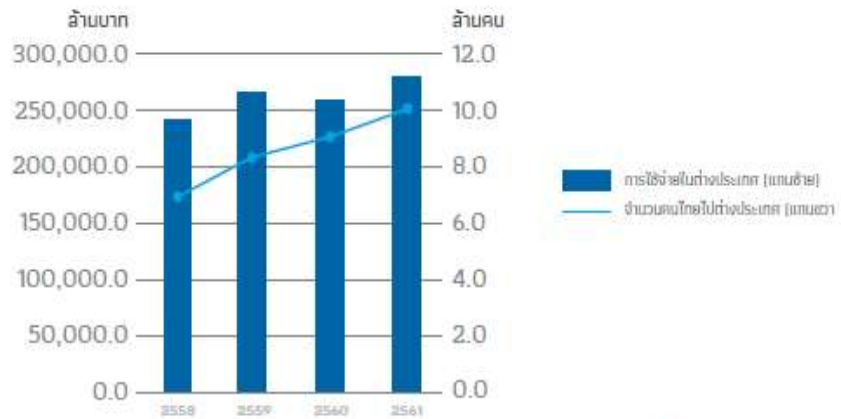

แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 , ธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้การใช้จ่ายในต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนของคนไทยที่เดินทางไปต่างประเทศโดยสามารถจำแนกการใช้จ่ายเงินได้ 3 วิธี ได้แก่ การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ชำระค่าสินค้าและบริการ ณ จุดขายในต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการถอนเงินสดจากเครื่องทำรายการอัตโนมัติ (ATM/CDM) ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาสัดส่วนการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการชำระเงินต่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยส่วนหนึ่งมาจากการที่ธนาคารพาณิชย์มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการชำระเงินในต่างประเทศมากขึ้น รวมถึงการนำเสนอสิทธิพิเศษและส่วนลดต่าง ๆ

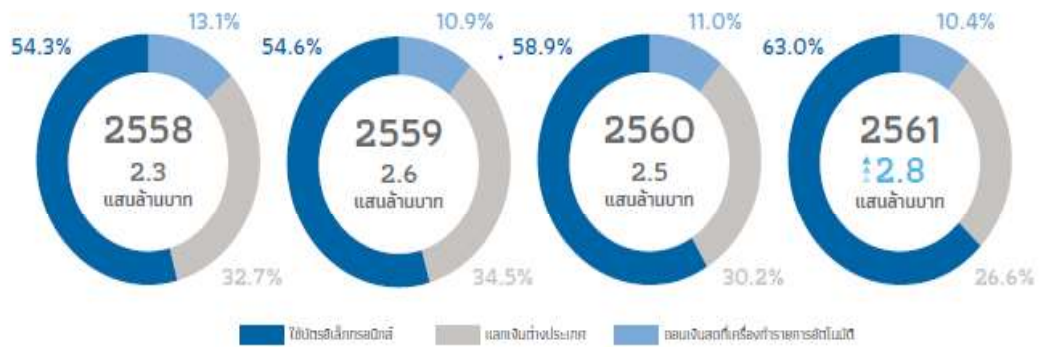
ในขณะที่การแลกเงินตราต่างประเทศจากไทยและการถอนเงินสดที่เครื่องทำรายการอัตโนมัติที่ต่างประเทศมีสัดส่วนที่ลดลง เมื่อเทียบกับการใช้จ่ายในต่างประเทศทั้งหมด

การใช้จ่ายในต่างประเทศ และจำนวนคนไทยไปต่างประเทศ

แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 . ธนาคารแห่งประเทศไทย

การใช้จ่ายในต่างประเทศ จำแนกตามวิธีการต่าง ๆ ปี 2558 – 2561

แหล่งที่มา: รายงานระบบการชำระเงิน 2561 , ธนาคารแห่งประเทศไทย

และเมื่อพิจารณาแยกตามบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บัตรเครดิต และบัตรเดบิต พบว่าบัตรเครดิตยังคงได้รับความนิยมในการชำระค่าสินค้าและบริการที่ต่างประเทศมากกว่าบัตรเดบิต โดยคิด

เป็นสัดส่วนร้อยละ 78.28 ของการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศทั้งหมด³⁹ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีคนไทยหันมาใช้บัตรเดบิตชำระเงินในต่างประเทศมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ที่ให้หันมาใช้บัตรเดบิตเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการที่ต่างประเทศ โดยในปี 2561 การใช้บัตรเดบิตในต่างประเทศมีการเติบโตถึงร้อยละ 66.9 ในเชิงปริมาณ และร้อยละ 43.4 ในเชิงมูลค่า⁴⁰

ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้มีทำการออกหนังสือเวียนเพื่อให้เอื้อต่อการทำธุรกรรมที่สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น โดยได้ทำการผ่อนคลายหลักเกณฑ์ในประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ฉบับที่ 6 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558⁴¹ (ประกาศเจ้าพนักงานฯ) ดังนี้

- 1) บุคคลรับอนุญาต (MC) สามารถทำการซื้อ ขาย รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับลูกค้าโดยลูกค้าต้องทำการส่งมอบและรับมอบธนบัตรต่างประเทศหรือเช็คดังกล่าวของลูกค้า ณ สถานที่ประกอบการของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น
- 2) MC สามารถทำการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนกับธนาคารพาณิชย์ หรือบุคคลรับอนุญาตรายอื่นทั้งในและต่างประเทศนั้น โดยสามารถทำการส่งมอบธนบัตรต่างประเทศในสถานที่ใดก็ได้ตามที่คู่สัญญาตกลงกัน โดยการดำเนินการส่งมอบหรือรับมอบจะทำโดยพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลรับอนุญาต หรือบุคคลอื่นซึ่งกระทำการบุคคลรับอนุญาตก็ได้
- 3) การชำระเงินบาทในกรณีการทำธุรกรรมระหว่างบุคคลรับอนุญาตกับธนาคารพาณิชย์ หรือบุคคลรับอนุญาตรายอื่นในประเทศ นอกจากการชำระเป็นธนบัตรเงินบาทแล้ว ให้สามารถชำระเงินบาทผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเครดิต การโอนเงินบาทผ่านบัญชีเงินฝากสกุลบาทด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น internet banking, PromptPay เป็นต้นได้

³⁹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานระบบการชำระเงิน 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Publication/PS_Annually_Report/AnnualReport/Payment_2018_TH.pdf

⁴⁰ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานระบบการชำระเงิน 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Publication/PS_Annually_Report/AnnualReport/Payment_2018_TH.pdf

⁴¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, หนังสือเวียน เรื่อง การปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต [ออนไลน์], 2560. แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FOG/2560/ThaiPDF/25600242.pdf>

ซึ่งด้วยข้อกำหนดที่ให้ MC นั้นทำการส่งมอบและรับมอบที่สถานประกอบการของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้นทำให้ไม่เอื้อต่อการทำธุรกิจในปัจจุบันที่ลูกค้ามีความต้องการที่จะรับมอบและส่งมอบเงินตราต่างประเทศนอกสถานที่ และรวมถึงการให้ชำระเงินบาทผ่านช่องทางอื่น ๆ ได้ เช่น internet banking, PromptPay เป็นต้น โดยผู้จัดทำจะอธิบายประเด็นปัญหานี้ในบทต่อไป

บทที่ 3

การกำหนดธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตในต่างประเทศ

ในบทที่ 3 ผู้จัดทำจะอธิบายบทเรียนของการกำหนดคุณสมบัติ รูปแบบการยื่นขอ และการให้บริการของบุคคลรับอนุญาต (MC) โดยศึกษาจากประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่ คุณสมบัติและรูปแบบการออกใบอนุญาต และกำกับดูแลบุคคลรับอนุญาตที่มีความใกล้เคียงกันกับ หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตในประเทศไทย แต่มีข้อแตกต่างบางประการในเรื่อง คุณสมบัติ และรูปแบบการยื่นขอ รวมถึงการให้บริการของบุคคลรับอนุญาตเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยโดยจะกล่าวถึงรายละเอียดในลำดับถัดไป

3.1 ประเทศมาเลเซีย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตบุคคลรับอนุญาต นั้น เป็นธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ใน Money-Services Business Act 2011

¹ โดยได้กำหนดไว้ว่าการที่ผู้ที่จะประกอบธุรกิจในธุรกิจปัจจัยชำระเงิน หรือเรียกว่า Money Services Business (MSB) ได้นั้นจะต้องประกอบธุรกิจได้แก่

- 1) บุคคลรับอนุญาต (Money Changing Business) หรือที่เราเรียกสั้น ๆ ว่า MC นั้น คือ ธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการ ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนเงินเงิน และรับซื้อเช็ค ตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนด
- 2) ธุรกิจรับโอนเงิน (Remittance Business) คือ ธุรกิจที่รับโอนเงินตามคำขอ จากบุคคลหนึ่งไม่ว่าจะจากในหรือนอกประเทศ เพื่อให้เงินดังกล่าวนั้นส่งไปให้อีกคนหนึ่งที่ปลายทางได้ แต่ไม่รวมถึงการถ่ายโอนธุรกิจ หรือระบบงาน
- 3) ธุรกิจค้าส่งเงิน (Wholesale Currency Business) คือ ธุรกิจที่สามารถทำการซื้อ ขาย เงินตราต่างประเทศได้ กับนิติบุคคลรับอนุญาต โดยผู้ที่ทำธุรกิจนี้อาจจะเป็นบุคคลใดก็ได้ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกประเทศ และนอกจากนี้ยังสามารถนำเข้าหรือส่งออกเงินตราต่างประเทศให้กับบุคคลใดก็ได้ในต่างประเทศ

¹ Bank Negara Malaysia. **Money Services Business Act 2011 [Online]**, 2011. Available from : <https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=59&pg=160&ac=226&bb=file>

โดยตามที่ได้กล่าวไปในเบื้องต้นนั้น หากผู้ขอประกอบธุรกิจดังกล่าวจะต้องขออนุญาตจากธนาคารกลางของประเทศมาเลเซีย หรือ Bank Negara Malaysia, Central Bank of Malaysia (BNM) โดยกำหนดว่าผู้ที่ยื่นขอใบอนุญาตจะต้องเป็นปฏิบัติดังนี้

- 1) ผู้ยื่นขอจะต้องยื่นเอกสารตามแบบฟอร์ม พร้อมเอกสารที่กำหนดไว้
- 2) ห้ามให้บุคคลใดยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจปัจจัยชำระเงิน เว้นแต่จะเป็นบริษัท
- 3) ทาง BNM อาจกำหนดให้ผู้ขอหรือบุคคลใด ๆ หรือคนใดก็ตามที่เป็น กรรมการ ผู้บริหาร ประธาน ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ในการจัดเอกสารเพิ่มเติมให้แก่ทาง BNM
- 4) โดยหากข้อมูลที่ได้ขอเพิ่มเติมไปนั้นไม่ได้ส่งภายในระยะเวลาที่กำหนดใด ๆ จะถือว่าผู้ขอรายนั้นถูกเพิกถอนและไม่ต้องดำเนินการใด ๆ ในการพิจารณาต่อไป แต่จะไม่มีผลต่อสิทธิ์ในการสมัครใหม่อีกครั้ง

โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอประกอบธุรกิจ MSB ดังนี้

- (1) ผู้ยื่นขอต้องทำตามข้อกำหนดดังนี้
 - a. บุคคลใดที่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร ประธาน ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หรือผู้จัดการ ของบริษัทผู้ยื่นขอจะต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ของ Fit and Proper²ตามที่ได้กำหนด
 - b. ต้องมีแผนธุรกิจที่ดี
 - c. มีบริหารจัดการการกำกับดูแลอย่างเหมาะสมและเพียงพอ โดยจะต้องมีการบริหารจัดการ และการควบคุมภายในบริษัทที่สอดคล้องต่อกระบวนการทำงานตามกิจกรรมของธุรกิจปัจจัยชำระเงิน
 - d. จะต้องมีกระบวนการในการบริหารจัดการดังกล่าวที่สอดคล้องต่อหลัก Anti-Money Laundering and Anti-Terrorism Financing Act 2001 [Act 613
 - e. ผู้ขอจะต้องมีสมรรถภาพทางการเงินเพื่อบริหารจัดการเงินทุนให้เป็นไปตามที่กำหนดของ BNM
 - f. ข้อมูลและเอกสารนั้นจะต้องมีความถูกต้องและเป็นจริง
 - g. และนอกจากนี้ผู้ขอจะต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจตามธุรกิจปัจจัยชำระเงิน ตามที่ทาง BNM ได้กำหนดไว้

² Bank Negara Malaysia. **Money Services Business (Minimum Criteria of A “Fit and Proper” Person) Regulation 2012** [Online], 2012. Available from : [http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI)%202012.pdf)

- (2) ทาง BNM จะใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาผู้ขอว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดใน (1) หรือไม่
(3) การพิจารณาใบอนุญาตนั้นจะคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- a. เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ที่ได้ถูกว่าจ้าง หรือบุคคลใดที่ได้มายื่นขอ
 - b. เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบริษัท บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหารประธาน หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหารของผู้ขอ
 - c. ธุรกิจที่ทำนั้นมีผลประโยชน์ต่อชาติและเศรษฐกิจของประเทศอย่างไรหรือไม่
- ทั้งนี้ทาง MSB นั้นได้กำหนดให้นิยามของ สำนักงาน และสถานที่ประกอบธุรกิจ ดังนี้
1. สำนักงาน หมายรวมถึงสถานที่ประกอบธุรกิจของสำนักงานใหญ่, สาขา หรือตัวแทน รวมถึงสถานประกอบธุรกิจเคลื่อนที่ สถานประกอบธุรกิจชั่วคราว และธุรกิจที่มีช่องทางหรือทำธุรกิจผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ และสถานที่อื่น ๆ ที่ได้ประกอบธุรกิจตามบุคคลรับอนุญาตนั้น
 2. สถานที่ รวมถึง
 - (a) โครงสร้าง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเคลื่อนที่หรือตั้งอยู่ที่ใดก็ตาม หรืออาคาร เติ้นท์ ยานพาหนะ เรือ เครื่องบิน
 - (b) สถานที่ไม่ว่าจะมีการสร้างปิดล้อม หรือมีการสร้างขึ้นใหม่ และ
 - (c) เป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ใด ๆ ตามที่ได้กล่าวถึงมาก่อนหน้าแล้ว

ซึ่งถ้าหากผู้ขอต้องการจะขอประกอบธุรกิจเป็น MC แล้ว นอกเหนือจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาก่อนหน้า ผู้ขอจะต้องพิจารณาถึงข้อกำหนดอื่น ๆ ด้วย ดังจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานของผู้รับใบอนุญาต ไม่อนุญาตให้เปิดหรือย้ายสำนักงานในมาเลเซียโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทาง BNM ซึ่งผู้ได้รับอนุญาตนั้นจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนล่วงหน้า
2. การดำรงเงินทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือผู้ได้รับอนุญาตต้องดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำตามที่กำหนด โดยแบ่งออกเป็นแต่ละ Class ตามประกาศย่อยของ Money Services Business (Minimum Capital Funds) Regulations 2011³ ดังนี้

³ Bank Negara Malaysia. **Money Services Business (Minimum Capital Funds) Regulations 2011** [Online], 2011. Available from: [http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20111130_P.U.%20\(A\)%20392%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(DANA%20MODAL%20MINIMUM\)%202011.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20111130_P.U.%20(A)%20392%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(DANA%20MODAL%20MINIMUM)%202011.pdf)

- 1) Class A จะเป็นใบอนุญาตทำธุรกิจเกี่ยวกับ money-changing (MC) และ remittance (MT) โดยจะต้องมีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 2,000,000 RM (ประมาณ 15,077,916 บาท)
- 2) Class B or C⁴
 - (a) ธุรกิจ money-changing และ remittance มีสาขามากกว่า 5 สาขา มีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 2,000,000 RM (ประมาณ 15,077,916 บาท)
 - (b) ธุรกิจ money-changing และ remittance มีสาขาน้อยกว่า 5 สาขา มีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 500,000 RM (ประมาณ 3,769,470 บาท)
 - (c) ธุรกิจ money-changing และ remittance ที่ไม่มีสาขา มีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 300,000 RM (ประมาณ 2,261,682 บาท)
- 3) Class D ธุรกิจ Wholesale Currency คือทำการ ซื้อ-ขาย FX กับ Authorized Dealer, นำเข้า-ส่งออกเงินตราต่างประเทศ โดยมีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 10,000,000 RM (ประมาณ 75,389,579 บาท)
- 4) Class A and D ทำธุรกิจทุกแบบในด้านของ Money Service Business คือ MC MT Wholesale โดยมีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 12,000,000 RM (ประมาณ 90,467,495 บาท)
- 5) Class C and D ทำธุรกิจ Wholesale Currency และ Money-changing Business โดยมีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 12,000,000 RM (ประมาณ 90,467,495 บาท)

นอกจากนี้แล้วผู้ประกอบการธุรกิจเป็น MC จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยหลังจากที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ ตามประกาศย่อยของ Money Services Business (Duties of Licensees) Regulation 2012⁵ โดยสรุปดังนี้

1. การเปิดเผยข้อมูลของผลิตภัณฑ์และบริการให้ลูกค้ารับทราบก่อนการให้บริการ เช่น แสดงอัตราแลกเปลี่ยนชัดเจน การแสดงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นต้น

⁴ Bank Negara Malaysia. **Money Services Business (Minimum Capital Funds) Regulations 2013** [Online], 2013. Available from: https://www.bnm.gov.my/guidelines/07_msb/Peraturan-Peraturan_Perniagaan_Perkhidmatan_Wang_2013.pdf

⁵ Bank Negara Malaysia. **Money Services Business (Duties of Licensees) Regulations 2012** [Online], 2012. Available from: [http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20\(A\)%2072-PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(KEWAJIPAN%20PEMEGANG%20LESEN\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20(A)%2072-PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(KEWAJIPAN%20PEMEGANG%20LESEN)%202012.pdf)

2. การออกใบเสร็จให้แก่ลูกค้าตามแบบฟอร์มที่กำหนด เช่น ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ, วันที่ทำธุรกรรม, เลขที่ใบเสร็จ, จำนวน, สกุลเงิน, อัตราแลกเปลี่ยน และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เป็นต้น
 3. การจัดตั้งผู้ตรวจสอบทางบัญชี
 4. จัดเก็บข้อมูล เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลการทำธุรกรรมในใบเสร็จและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจภายใต้ MSB เพื่อความสะดวกต่อการจัดทำเอกสารตรวจสอบแก่ผู้ตรวจสอบทางบัญชี และการตรวจสอบจากเจ้าที่ โดยจะต้องเก็บข้อมูลและเอกสารเหล่านั้นอย่างน้อย 7 ปี
 5. การทำงานและการจัดการ เช่น การมีกลไกในการจัดการภายใน (internal control) การจัดการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส และมีขั้นตอนที่มีความสอดคล้องต่อเกณฑ์ของ the Anti-Money Laundering and Anti-Terrorism Financing Act 2001 [Act 613]
 6. ผู้ประกอบการภายใต้ Money Services Business ACT จะต้องทำการแสดงใบอนุญาต ณ สถานประกอบการให้เห็นได้ชัดเจน และสามารถสำเนาใบอนุญาตไปแสดงได้ตามสำนักงานต่าง ๆ (Office) ของตนได้ เช่น สาขา หรือ agent ยกเว้นที่เป็นแบบ Electronics ไม่ต้องแสดงใบอนุญาต
 7. การใช้คำต่าง ๆ ที่แสดงถึงการเป็นธุรกิจด้านการเงินที่เกี่ยวข้องตาม Money Services Business ACT ในชื่อ ความหมาย ใบเสร็จ หรือสื่อใด ๆ เช่น Money Exchange, Money Changer , Currency Exchange เป็นต้น ก่อนได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน
 8. ถ้าได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจแล้วจะต้องทำสำนักงานให้เด่นชัด โดยแสดงชื่อ หรือข้อความใดที่กำหนดไว้ให้เข้าใจว่าเป็นธุรกิจที่ได้รับอนุญาต
 9. ห้ามไม่ให้บุคคลอื่นใด ที่ไม่ใช่ผู้ได้รับใบอนุญาต หรือเป็น Agent นั้นทำการโฆษณาเพื่อเชื่อเชิญ หรือข้อมูลอื่นใดไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมที่เป็นการทำเพื่อให้เข้าไปทำธุรกรรมกับธุรกิจดังกล่าว หรือทำการโฆษณาใด ๆ ที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือทำเพื่อหลอกลวงประชาชน โดยหากทำการฝ่าฝืนจะถือว่าทำผิดตามกฎหมายที่กำหนด
- โดยผู้ได้รับอนุญาตจะประกอบธุรกิจ Money Services Business Agent (MSBA) นั้น จะต้องมีการขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน และมีเงินทุนขั้นต่ำอยู่ที่ 2,000,000 ริงกิต อีกทั้งบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้น กรรมการ หรือบุคคลใดที่มีอำนาจในการดูแล MSBA ก็ตามนั้น จะต้องมี

คุณสมบัติตามเกณฑ์ของ Fit and Proper ที่ได้กำหนดไว้ในรายละเอียดของประกาศ MSB Minimum Criteria of "Fit and Proper" Person⁶ โดยผู้ขออนุญาตจะต้องทำการส่งเอกสาร และข้อมูลตามกำหนด ดังนี้ a) ชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลที่สามารถติดต่อ agent ได้ และคำอธิบายถึงกิจกรรมที่ต้องทำ b) บุคคลที่มีอำนาจในการดูแล (กรรมการ ผู้จัดการ กรรมการผู้มีอำนาจ) จะต้องเป็นคนที่มียุทธศาสตร์ตามข้อกำหนด Fit and Proper และ c) จะต้องชี้แจง Framework การควบคุม การจัดการต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า MSBA นั้นจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ประกาศ ข้อบังคับ และคู่มือต่าง ๆ ที่ได้กำหนดอย่างเคร่งครัดด้วย

โดย BNM ยังกำหนดยื่นเอกสารต่าง ๆ และเพื่อสมัครเป็นบุคคลรับอนุญาตได้⁷ โดยส่งเอกสารทางไปรษณีย์ หรือส่งได้ด้วยตัวเองที่สำนักงานของ BNM และนอกจากนี้ได้กำหนดให้บุคคลรับอนุญาตต้องต่อใบอนุญาตทุก ๆ 3 ปี⁸ และกำหนดให้ต้องมีการจัดทำรายงานตามแบบที่กำหนด และส่งตามเวลาที่กำหนดไว้ มี 3 รายงาน⁹ คือ 1. รายงานภาพรวมแบบรายเดือน (Aggregate Report on Money Services Business Operations) 2. รายงานแบบแยกตามธุรกรรมแบบละเอียดเป็นแบบรายเดือน (Transactional Report on Money Services Business Operations) และ 3. รายงานข้อมูลทางการเงินแบบรายไตรมาสและรายปี (Reports on Financial Account) รวมถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ในการปรับ และลงโทษให้บุคคลรับอนุญาตต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เช่น ห้ามทำการขาย ถ้ายอดหุ้นของธุรกิจดังกล่าว โดยจะมีโทษปรับ 5,000,000 ริงกิต หรือโดนโทษจำคุกอย่างน้อย 10 ปี หรือมีโทษให้ทั้งจำและปรับ เป็นต้น

⁶ Bank Negara Malaysia. **Money Services Business (Minimum Criteria of A "Fit and Proper" Person) Regulation 2012** [Online], 2012. Available from :

[http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI)%202012.pdf)

⁷ Bank Negara Malaysia. **Application to Conduct Money Services Business (MSB) Re-Licensing of Existing Regulatees** [Online], 2020. Available from :

https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=fs&pg=fs_msb_form&ac=130

⁸ Bank Negara Malaysia. **Money Services Business (Licensing) Regulation 2012** [Online], 2012.

Available from : [http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20\(A\)%2070%20-%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(PELESENAN\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20(A)%2070%20-%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(PELESENAN)%202012.pdf)

⁹ Bank Negara Malaysia. **Guidelines on Statistical Reporting for Money Services Business** [Online], 2018. Available from: <https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=57&pg=146&ac=192&bb=file>

3.2 ประเทศสิงคโปร์

หลักเกณฑ์ตาม Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019)¹⁰ ของประเทศสิงคโปร์ เป็นการปรับปรุงกรอบการกำกับดูแลใหม่สำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบริการการชำระเงินในประเทศสิงคโปร์ โดยได้ขยายวงกว้างในการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับกิจกรรมการชำระเงินที่หลากหลาย รวมถึงการโอนเงินภายในประเทศ การชำระเงินดิจิทัล และรูปแบบต่าง ๆ ด้วย โดยแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. Account Issuance คือ บริการออกบัญชีการชำระเงินให้แก่บุคคลใดในสิงคโปร์ และรวมถึงการชำระเงินใด ๆ ที่ช่วยให้สามารถวางเงินและถอนเงินออกจากบัญชีได้
2. Domestic Money Transfer คือ ธุรกิจการโอนเงินระหว่างผู้จ่ายและผู้รับเงิน ซึ่งทั้งสองฝ่ายนั้นมิใช่สถาบันการเงิน โดยการนำธุรกรรมนั้นจะผ่านช่องทางต่าง ๆ คือ ผ่านบัญชีการชำระเงิน การตัดบัญชีโดยตรง การโอนเครดิต หรือเป็นการที่ส่งเงินจากคนหนึ่งโดยทำการโอนเงินดังกล่าวไปให้อีกผู้รับเงินปลายทางอีกคน
3. Cross Border Money Transfer คือ บริการในการรับเงินจากในสิงคโปร์เพื่อส่งเงินให้กับบุคคลในต่างประเทศ และรับเงินจากนอกต่างประเทศเพื่อส่งเงินให้แก่คนในสิงคโปร์
4. Merchant Acquisition คือ บริการในการรับชำระเงินสำหรับผู้ค้าภายใต้สัญญาระหว่างผู้บริการ และผู้ค้า ซึ่งสัญญานั้นส่งผลให้เกิดการโอนเงินให้ผู้ค้าตามธุรกรรมการชำระเงิน
5. E-Money Issuance คือ การออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) ให้กับบุคคลใด ๆ เพื่อให้บุคคลสามารถทำธุรกรรมการชำระเงินได้
6. Digital Payment Token Dealing or Exchange คือ บริการ ๆ ในการทำการซื้อ ขาย และแลกเปลี่ยนโทเคน (Token) ในการชำระเงินแบบดิจิทัล
7. Money Changing คือ ทำธุรกรรมในการซื้อ ขาย หรือ แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

โดยกิจกรรมการชำระเงินทั้งหมดนั้น ได้จัดประเภทใบอนุญาตเป็น Class ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใบอนุญาตด้วยกันดังนี้

1. Money Changing Licensee (MC) คือ ใบอนุญาตที่เป็นธุรกิจเฉพาะด้าน Money Changing เท่านั้น
2. Standard Payment Institution (SPI) คือ มีการทำกิจกรรมมากกว่า 1 หรือ 2 อย่างขึ้นไป โดยแบ่งตามธุรกรรมดังนี้
 1. มีการประกอบธุรกิจด้านการบริการการชำระเงินในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่มีธุรกรรมต่อเดือนไม่เกิน 3 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์

¹⁰ Monetary Authority of Singapore. **Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019)** [Online], 2019. Available from : <https://sso.agc.gov.sg/Acts-Supp/2-2019/Published/20190220?DocDate=20190220>

2. มีการประกอบธุรกิจด้านการบริการการชำระเงินตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป โดยมีธุรกรรมต่อเดือนไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์
 3. มีการให้บริการด้าน E-money โดยธุรกรรมมียอดคงค้างรายวันไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์
3. Major Payment Institution (MPI) คือ มีการทำกิจกรรมมากกว่า 1 หรือ 2 อย่างขึ้นไป โดยแบ่งตามธุรกรรมดังนี้
1. มีการประกอบธุรกิจด้านการบริการการชำระเงินในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่มีธุรกรรมต่อเดือนเกิน 3 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์
 2. มีการประกอบธุรกิจด้านการบริการการชำระเงินตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป โดยมีธุรกรรมต่อเดือนเกิน 5 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์
 3. มีการให้บริการด้าน E-money โดยธุรกรรมมียอดคงค้างรายวันเกิน 5 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์

โดยการจัดแบบประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงิน ออกเป็น 3 ประเภทใบอนุญาตตามที่ไดกล่าวไปข้างต้นนั้น เพื่อให้มีการกำกับดูแลเหมาะสมต่อประเภทธุรกิจนั้น ๆ มีการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากขึ้น รวมถึงเป็นการลดความเสี่ยงในเรื่องของการฟอกเงินและการเป็นช่องทางที่สนับสนุนผู้ก่อการร้ายได้อีกด้วย ดังนั้นหากผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจาก Monetary Authority of Singapore (MAS) หรือธนาคารกลางของประเทศสิงคโปร์ก่อนจึงจะสามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ ดังนั้นหากผู้ยื่นขอต้องการยื่นขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (MC) จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ประเภทของผู้ขอมิ ทั้งหมด 4 ประเภท ดังนี้
 - 1) กิจการเจ้าของคนเดียว ผู้ยื่นขอนั้นจะต้องเป็นคนถือสัญชาติสิงคโปร์เท่านั้นและกำหนดให้มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 1 ปี
 - 2) ห้างหุ้นส่วน / ห้างหุ้นส่วนจำกัด
หุ้นส่วนของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตต้องมีสัญชาติสิงคโปร์เป็นส่วนใหญ่ เว้นแต่กรณีที่ห้างหุ้นส่วนนั้นมีผู้ถือหุ้น 2 คน ให้หุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดต้องมีสัญชาติเป็นสิงคโปร์ และกำหนดให้มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 1 ปี
 - 3) บริษัทที่สิงคโปร์เป็นเจ้าของ – Singapore-owned Company
จะต้องมากกว่า 50% ของผู้ถือหุ้นนั้นจะต้องเป็นคนสิงคโปร์ และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์และควบคุมบริษัท นอกจากนี้คณะกรรมการส่วนใหญ่จะต้องเป็นคน

สิงคโปร์เช่นกัน โดยหากมีกรรมการเพียง 2 ท่าน จะต้องมี 1 ท่านที่เป็นคนสิงคโปร์ และกำหนดให้มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวกับธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 1 ปี

- 4) บริษัทย่อยที่จัดตั้งในสิงคโปร์ ซึ่งถือหุ้นโดยธนาคารต่างประเทศ หรือบริษัทต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบุคคลรับอนุญาต - Singapore incorporated wholly-owned subsidiary of a foreign bank, or a foreign company primarily engaged in money-changing
 - i. มีธุรกิจขนาดใหญ่ โดยกรณีที่เป็นธนาคารต่างประเทศ จะต้องเป็นธนาคารที่มีชื่อเสียงและติดอันดับต้นในประเทศตน
 - ii. มีการดำเนินงาน และการจัดการที่ดีในการจัดเก็บข้อมูล นอกจากนี้ยังเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงอีกด้วย
 - iii. มีการควบคุมดูแลอย่างเพียงพอสำหรับมาตรการกำกับดูแลป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้าย (AML/CFT)
2. การกำหนดหลัก Fit and Proper กล่าวคือ กรรมการ ผู้บริหาร หุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น และพนักงานที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ของ Fit and Proper¹¹
3. การสถานประกอบการถาวร (Permanent Place of Business) หรือ สำนักงานที่ได้จดทะเบียน (Registered Office) คือ ผู้สมัครจะต้องมีสถานประกอบการถาวร หรือ สำนักงานที่ได้จดทะเบียน เพื่อที่จะได้เป็นสถานที่ในการจัดเก็บหนังสือและบันทึกการทำธุรกรรมต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย นอกจากนี้ผู้ขอจะต้องแต่งตั้งผู้ดูแลอย่างน้อยหนึ่งคนเพื่อตอบข้อสงสัยหรือข้อร้องเรียนจากลูกค้าได้
4. มีการทำแผนธุรกิจ และรูปแบบการทำธุรกิจ รวมถึงวิธีการและนโยบายตาม AML/CFT อย่างเคร่งครัด
5. คุณสมบัติอื่น ๆ ตามแต่ทาง MAS จะพิจารณาเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เช่น ความสามารถทางการเงิน เป็นต้น

¹¹ Monetary Authority of Singapore. **Guidelines on Fit and Proper Criteria [FSG-G01]** [Online], 2020. Available from : https://www.mas.gov.sg//media/MAS/resource/legislation_guidelines/insurance/guidelines/FSG-G01-Guidelines-on-Fit-and-Proper-Criteria.pdf

นอกจากนี้บุคคลรับอนุญาตยังจะต้องมีหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องกระทำด้วยหลังจากได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ ดังนี้

1. การมีสร้างจรรยาบรรณในธุรกิจ (Business Conduct) กล่าวคือผู้ได้รับอนุญาตจะต้องมีการบันทึกธุรกรรม การออกใบเสร็จ การปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดสำหรับการส่งเงิน การแสดงอัตราแลกเปลี่ยนและค่าธรรมเนียม และการแจ้งเวลาทำการของผู้ประกอบการ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องมั่นใจว่าได้ปฏิบัติตามข้อห้ามและข้อกำหนดต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด
2. การสร้าง Cyber Hygiene กล่าวคือผู้ประกอบการจะการจัดทำข้อกำหนดรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน โดยมีอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน มีการใช้เครือข่ายที่มีการป้องกันมัลแวร์ และมีการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าที่มีความถูกต้อง
3. การเปิดเผยและการสื่อสารที่ชัดเจนกับลูกค้า คือผู้ได้รับอนุญาตนั้นจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดไว้ และสื่อสารกับลูกค้าเพื่อให้แน่ใจว่าลูกค้านั้นได้รับข้อมูลที่ล่าสุดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแล้ว
4. การปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องการต่อต้านการฟอกเงินและการตอบโต้การระดมทุนเพื่อก่อนการร้าย (AML/CFT) คือ ผู้รับอนุญาตเป็น MC นั้นจะต้องตามหลักของ AML/CFT ที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดพร้อมกับต้องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องธุรกรรมที่มีขนาดรายการสูงมากกว่า 5,000 SGD (PSN01)¹² รายงานทันทีหากมีเหตุต้องสงสัยใด ๆ (PSN03)¹³ อย่างครบถ้วน

¹²Monetary Authority of Singapore. **Notice PSN01 Prevention of Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism – Specified Payment Services** [Online], 2019. Available from : https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulatory-and-Supervisory-Framework/Anti_Money-Laundering_Countering-the-Financing-of-Terrorism/PSN01-Prevention-of-Money-Laundering-and-Countering-the-Financing-of-Terrorism--Specified-Payment-Se.pdf

¹³ Monetary Authority of Singapore. **PSN03 Notice on reporting of suspicious activities and incidents of fraud** [Online], 2019. Available from : https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulatory-and-Supervisory-Framework/Anti_Money-Laundering_Countering-the-Financing-of-Terrorism/PSN03-Notice-on-reporting-of-suspicious-activities-and-incidents-of-fraud.pdf

5. การรายงานข้อมูลธุรกรรมให้แก่ทาง MAS ทราบตามที่กำหนด (PSN04) ¹⁴กล่าวคือ หากเป็น บุคคลรับอนุญาตจะต้องรายงานแบบรายปีใน Form 7 เพื่อทราบรายละเอียดการทำธุรกรรมซื้อ ขายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รายการที่มีธุรกรรมสูงถึง 5,000 SGD สกุลเงิน 10 อันดับแรกที่นิยมแลกเปลี่ยนเงินในช่วงดังกล่าว เป็นต้น

6. มีการจัดทำรายงานรายปีกับผู้ตรวจสอบทางบัญชีตามที่กำหนดด้วย โดยผู้ประกอบการนั้นจะต้องส่งรายงานให้แก่ MAS ใน Form 4¹⁵ ตามที่กำหนด

ทั้งนี้หากผู้ประกอบการจะต้องการยื่นเอกสารใด ๆ รวมถึงการยื่นสมัครเป็นบุคคลรับอนุญาตนั้นจะต้องทำการกรอก Form 1 ¹⁶ตามที่กำหนด โดยยื่นผ่านออนไลน์ที่ CorpPass แต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบการให้บริการของบุคคลรับอนุญาต เพียงแต่กำหนดให้ทำธุรกิจบุคคลรับอนุญาตต้องติดใบอนุญาตแสดงให้เห็นชัดเจน ณ สถานที่ได้รับอนุญาต การออกไปเสร็จและหลักฐานการรับเงินจากลูกค้าโดยละเอียด เช่น ชื่อ ที่อยู่ วันเกิด เป็นต้น และข้อกำหนดอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวในก่อนหน้านี้แล้ว รวมถึงการมีข้อกำหนดในเรื่องการต่อใบอนุญาตที่มีการเก็บบริการการต่อใบอนุญาตแบบรายปีอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการกำหนดโทษบุคคลรับอนุญาตด้วยการปรับหรือถอนใบอนุญาตเพื่อให้บุคคลรับอนุญาตปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด

¹⁴Monetary Authority of Singapore. **PSN04 Notice on Submission of Regulatory Returns** [Online], 2019. Available from : <https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulations-Guidance-and-Licensing/Money-Changing-and-Remittance-Businesses/Notices/Payment-Services-Act-Notices/PSN04-Notice-on-Submission-of-Regulatory>Returns.pdf>

¹⁵Monetary Authority of Singapore. **Form4 Statement relating to the Accounts of a Holder of a Capital Markets Services Licence – Supplementary Information** [Online], 2019. Available from : <https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulations-Guidance-and-Licensing/Securities-Futures-and-Fund-Management/Regulations-Guidance-and-Licensing/Forms/SFA--SFFMRR--Form-4.pdf>

¹⁶ Monetary Authority of Singapore. **Form 1 – Application for a Payment Service Provider Licence** [Online], 2020. Available from : <https://www.mas.gov.sg/regulation/forms-and-templates/form-1---application-for-a-payment-service-provider-licence>

3.3 เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลบุคคลรับอนุญาตระหว่างประเทศไทยกับประเทศ มาเลเซีย และสิงคโปร์

หลักเกณฑ์ฯ	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์
ประเภทธุรกิจ	มีกำหนดธุรกิจหลัก	ไม่มีกำหนดธุรกิจหลัก	ไม่มีกำหนดธุรกิจหลัก
ทุนจดทะเบียน	1. ทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาทจะต้องเป็นสัญชาติไทย 2. ทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาทจะต้องมีธุรกิจที่กำหนด เช่น ทำ เกสท์เฮ้าส์, ทัวร์, ขายของที่ระลึก เป็นต้น	มีการแบ่งตาม Class กำหนดเงินขั้นต่ำ ดังนี้ 1. Class A : จะเป็นใบอนุญาตทำธุรกิจเกี่ยวกับ money-changing (MC) และ remittance (MT) โดยจะต้องมีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 2,000,000 RM (ประมาณ 15.1 ล้านบาท) 2. Class B or C : 2.1 ธุรกิจ MC หรือ MT มีสาขามากกว่า 5 สาขา มีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 2,000,000 RM (ประมาณ 15.1 ล้านบาท) 2.2 ธุรกิจ MC หรือ MT มีสาขาน้อยกว่า 5 สาขา มีทุนจดทะเบียนอยู่ที่ 500,000 RM (ประมาณ 3.8 ล้านบาท) 2.3 ธุรกิจ MC หรือ MT ที่ไม่มีสาขา มีทุน	ไม่มีกำหนด

หลักเกณฑ์ฯ	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์
		จดทะเบียนอยู่ที่ 300,000 RM (ประมาณ 2.3 ล้าน บาท)	
คุณสมบัติ Fit and Proper	ไม่ได้มีกำหนด แต่มี ลักษณะต้องห้ามดังนี้ 1. ไม่เป็นบุคคล ล้มละลาย 2. ไม่เคยกระทำ ความผิดตาม หลักเกณฑ์การ แลกเปลี่ยนเงิน 3. ไม่เคยต้องคำ พิพากษา หรือเป็น บุคคลที่กำหนดใน เรื่องของ AML/CFT	มีกำหนดให้ผู้ที่ เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ เช่น กรรมการ ประธาน ผู้บริหาร เป็น ต้นต้องมีคุณสมบัติตาม Fit and Proper	มีกำหนดให้ผู้ที่ เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ เช่น กรรมการ ประธาน ผู้บริหาร เป็น ต้นต้องมีคุณสมบัติตาม Fit and Proper
ช่องทางในการ ยื่นคำร้อง	1. กำหนดให้ยื่นตาม ช่วงเวลาที่กำหนด คือ เดือน 3, 6, 9, และ 12 2. กำหนดให้ยื่นในเขต พื้นที่ที่ใกล้กับธุรกิจที่ เปิด โดยสามารถยื่น ทางไปรษณีย์ หรือ ยื่นด้วยตนเองได้	1. ไม่ได้กำหนด ช่วงเวลายื่น 2. ให้ยื่นไปที่ สำนักงานใหญ่ ของ BNM โดย ยื่นผ่านไปรษณีย์ หรือด้วยตัวเองได้	1. ไม่ได้กำหนด ช่วงเวลายื่น 2. ให้ยื่นผ่าน ออนไลน์บน CorpPass
ช่องทางการ ให้บริการ	การให้บริการในการทำ ธุรกรรมนั้นกำหนดให้แก่ ณ สถานประกอบการ เท่านั้น	ไม่ได้มีกำหนด	ไม่ได้กำหนด

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้นของประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ ในการอนุญาตให้บุคคลรับอนุญาตสามารถทำการ ซื้อ ขาย และรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ โดยจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด และขอบเขตการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

หากเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์บุคคลรับอนุญาตของประเทศไทยแล้วจะพบว่ายังมีข้อจำกัดอยู่ในด้านประเภทธุรกิจและรูปแบบการให้บริการของธุรกิจ ผู้จัดทำจึงได้สรุปและเสนอแนวทางการปรับเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาต และรูปแบบการเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับแนวโน้มของรูปแบบธุรกิจใหม่ เพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารจัดการ และเพื่อให้ธุรกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น ทั้งนี้การปรับหลักเกณฑ์จะต้องไม่เป็นการจำกัดคุณสมบัติของธุรกิจบุคคลรับอนุญาตมากเกินไป ซึ่งจะอธิบายในบทถัดไป

บทที่ 4

แนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการกำกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต

ปัจจุบันธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาใช้บริการมากขึ้น เช่น ร้านอาหารซื้อ ธุรกิจสปา ร้านขนส่งสินค้าทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น หรือธุรกิจรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา นั้นเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้รูปแบบของธุรกิจ (Business Model) นั้นเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ผู้ประกอบการเกิดความตื่นตัวในการนำ FinTech มาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานและรูปแบบธุรกิจของตนเอง เพื่อให้แข่งขันในยุคดิจิทัลได้ อีกทั้งเป็นการเพิ่มส่วนแบ่งทางตลาด และการเพิ่มความสามารถในการให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย จากการศึกษาพบว่าควรมีแนวทางในการที่ทำให้คุณสมบัติ รูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตนั้นให้เอื้อต่อธุรกิจบุคคลรับอนุญาตมากขึ้น โดยในบทนี้จะวิเคราะห์ถึงในแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการกำกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต พร้อมประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 แนวทางการกำกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต

หากพิจารณาถึงปัญหาของคุณสมบัติ รูปแบบการยื่นขอ และการให้บริการของบุคคลรับอนุญาต (MC) พบว่าการจะประกอบธุรกิจเป็น MC ยังคงการมีข้อจำกัดในการยื่นขอประกอบธุรกิจ และคุณสมบัติของกรรมการที่ยังขาดหลักสากลอยู่ อีกทั้งรูปแบบการยื่นขอ รวมถึงการให้บริการของ MC นั้น ไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดให้ธุรกิจหลัก เช่น หอพักนานาชาติ หรือเกสต์เฮาส์ ห้างสรรพสินค้า ท่าเรือ สนามบิน บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท สามารถเป็น MC ได้ แม้ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจหลักของตนที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการ สามารถทำ MC ได้ก็ตาม แต่ในปัจจุบันนั้น เริ่มมีธุรกิจอื่น ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากขึ้น เช่น ร้านอาหารซื้อ ธุรกิจสปา ร้านขนส่งสินค้าทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น รวมถึงธุรกิจใหม่ ๆ โดยเฉพาะ FinTech ที่เริ่มมีมากขึ้น ทำให้ธุรกิจเหล่านี้ที่มีความสนใจที่จะประกอบธุรกิจเป็น MC ไม่สามารถยื่นขอได้ รวมถึงทำให้การแข่งขันทางธุรกิจอยู่ในวงเฉพาะธุรกิจที่กำหนดเท่านั้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่มีความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนารูปแบบการประกอบการของ MC ให้มีศักยภาพได้

2. การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจที่กำหนดเฉพาะลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้มีอำนาจ โดยไม่ได้มีข้อกำหนดในเรื่องคุณสมบัติตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้ไม่มีผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการของ MC ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงาน และระบบการทำงานของ MC ไม่มีประสิทธิภาพ
3. การกำหนดให้ผู้ประกอบการยื่นเอกสาร ตามเขตปฏิบัติงานของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ใกล้กับสถานประกอบการของตน แม้ว่าการกำหนดดังกล่าวจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ แต่ยังคงมีความยุ่งยากที่จะต้องยื่นเอกสาร และสถานที่ประกอบการที่ตั้งห่างไกลจากสถานที่ราชการอาจจะไม่เอื้อต่อการเข้าไปยื่นเอกสารด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ อีกทั้งทำให้เกิดความล่าช้าในการแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น ที่อยู่ ชื่อนิติบุคคล สัดส่วนผู้ถือหุ้น เป็นต้น แก่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้
4. ข้อจำกัดในเรื่องใบอนุญาต ที่กำหนดให้ต้องยื่นเป็น MC ต่อหนึ่งสถานประกอบการต่อหนึ่งใบอนุญาตเท่านั้น ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการของธุรกิจ และกระทบภาระต้นทุนที่ผู้ประกอบการจะต้องทำ เช่น การเช่าสถานที่ การซื้ออุปกรณ์ในการนับเงิน เป็นต้น เพื่อเตรียมพร้อมก่อนจะขอประกอบธุรกิจ MC ได้
5. การกำหนดรูปแบบการให้บริการที่ให้ MC สามารถซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินกับลูกค้าได้เฉพาะที่สถานประกอบการเท่านั้น ทำให้รูปแบบการให้บริการการจำกัด ไม่สามารถให้บริการลูกค้าตามความต้องการในการใช้บริการที่เน้นความรวดเร็ว และสะดวกในปัจจุบันได้

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าปัญหาดังกล่าวนั้น ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุง เพื่อให้ธุรกิจอื่น ๆ สามารถเข้ามาประกอบธุรกิจได้ รวมถึงทำให้ MC นั้นมีบริการงานที่มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารงานที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ควรแก้ไขขั้นตอนการยื่นที่มีความรวดเร็ว และเพิ่มช่องทางในการให้บริการแก่ลูกค้าที่มากขึ้น โดยจะขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการกำกับประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตดังนี้

4.1.1 คุณสมบัติของประเภทธุรกิจ

พบว่า ปัญหาหลักของคุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตในด้านประเภทธุรกิจ คือ ข้อจำกัดของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความประสงค์จะประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต เนื่องจากขาดคุณสมบัติในด้านประเภทธุรกิจหลักตามข้อ 1 แห่งประกาศเจ้าพนักงาน

ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2547 (ประกาศเจ้าพนักงานฯ)¹

ปัจจุบันนี้มีธุรกิจต่าง ๆ เริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการมากขึ้น เช่น ร้านอาหารช้อปปิ้ง เป็นต้น รวมถึงธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น FinTech เป็นต้น ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้เป็นกลุ่มธุรกิจที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์คุณสมบัติการเป็น MC ได้ ถึงแม้ว่าธุรกิจเหล่านั้นมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้านบาท แต่เนื่องจากไม่ได้เป็นธุรกิจหลักที่ได้กำหนดไว้ในประกาศเจ้าพนักงานฯ ทำให้ธุรกิจเหล่านี้ไม่สามารถยื่นขอใบอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตได้

จากบทที่ 3 ที่ผู้จัดทำได้ทำการศึกษาคุณสมบัติบุคคลรับอนุญาตของต่างประเทศตาม Monetary Authority of Singapore (MAS) ของประเทศสิงคโปร์ และ Bank Negara Malaysia ของประเทศมาเลเซีย ทำให้เห็นว่าคุณสมบัติของประเภทธุรกิจระหว่างประเทศไทย กับประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย มีความแตกต่างกันนั้นคือ ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียไม่ได้มีการกำหนดประเภทธุรกิจหลัก แต่คุณสมบัติบุคคลรับอนุญาตของประเทศไทยกำหนดว่าประเภทธุรกิจหลักประกอบด้วย หอพักนานาชาติ/เกสต์เฮาส์ขนาดใหญ่ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าพัก เอกชนที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่/ร้านขายสินค้าที่มีชาวต่างชาติไปใช้บริการ และธุรกิจระหว่างประเทศด้านการออกเช็คเดินทางต่างประเทศหรือบัตรเครดิตสากล

ข้อเสนอแนะทางต่อปัญหานี้ คือการผ่อนคลายนโยบายโดยไม่กำหนดประเภทธุรกิจหลักของบุคคลรับอนุญาตเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้กลุ่มธุรกิจใหม่ในอนาคตได้เข้ามาประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้บริษัทเข้ามาขอใบอนุญาตมากขึ้น เนื่องจากไม่มีการจำกัดประเภทธุรกิจและเพื่อเพิ่มการแข่งขันในตลาด จึงทำให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกมากขึ้น

4.1.2 คุณสมบัติของรูปแบบการประกอบธุรกิจ

ข้อเสนอแนะทางการปรับปรุงคุณสมบัติของรูปแบบการประกอบธุรกิจประกอบด้วย 2 ประเด็นหลัก คือการปรับหลักเกณฑ์การขอใบอนุญาตและมาตรฐาน KYC

¹ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

4.1.2.1 การขอใบอนุญาต

ปัจจุบันการขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต สามารถทำได้แค่หนึ่งสถาน ประกอบการต่อหนึ่งใบอนุญาตเท่านั้น แต่ไม่มีโดยไม่ได้มีการกำหนดให้มีสาขา และ อนุญาตให้มีการแต่งตั้งตัวแทน (Agent) ได้ อันเป็นสาเหตุให้ผู้ประกอบการต้อง ดำเนินเรื่องขอใบอนุญาต จึงทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการจัดตั้งสถานที่ ประกอบการและการดำเนินการต่าง ๆ ในการตั้งบริษัทที่อาจจะมีความล่าช้าได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอแนวทางโดยให้เพิ่มนิยามบทบาทของ “สาขา” และ “การ แต่งตั้งตัวแทนของนิติบุคคล” ในประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต เพื่อ กำหนดลักษณะและขอบเขตของสาขาและ Agent ให้ชัดเจน ดังนี้

1. กำหนดนิยามของ “สาขา” และ “การแต่งตั้งตัวแทนของนิติบุคคล”

“สาขา” หมายความว่า นิติบุคคลที่ประกอบกิจการของภายใต้การกำกับ ดูแลของบุคคลรับอนุญาตที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเท่านั้น ส่วน “การ แต่งตั้งตัวแทนของนิติบุคคล” หมายความว่า กิจการที่บุคคลรับอนุญาต ว่าจ้างให้เป็นตัวแทนซึ่งจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาก็ได้และต้องทุน จดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท กรณีเป็นกิจการเจ้าของคนเดียวให้ ประกอบธุรกิจต่อในรูปแบบ Agent ได้โดยให้ระยะเวลาในการปรับตัว พอสมควร

ซึ่งสาเหตุที่สาขาต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเท่านั้นนั้น เนื่องจาก สาขาจะต้องอยู่ภายใต้การดำเนินการของบุคคลอนุญาต รวมทั้งผลกำไรจาก กิจการของสาขาต้องโอนไปยังบุคคลรับอนุญาต จึงถือว่าสาขาเป็นนิติบุคคล เดียวกันกับบุคคลรับอนุญาต ด้วยเหตุผลความเป็นนิติบุคคลเดียวกันนี้ จึง เป็นเหตุให้สาขาไม่มีความจำเป็นที่จะต้องขอใบอนุญาตเป็นบุคคลรับ อนุญาตอีกครั้ง แต่ให้แสดงหลักฐานโดยชัดเจน เช่น การแสดงหมายเลข ทะเบียนประจำสาขา เป็นต้น

2. กำหนดเกณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติม

ซึ่งหากเทียบเคียงจากการไปศึกษาหลักเกณฑ์ของประเทศ Malaysia นั้นจะเห็นว่ามีการกำหนดแบ่งเป็นระดับชั้น (Class) พร้อมกำหนดทุน จดทะเบียนขั้นต่ำของผู้ที่จะสามารถประกอบธุรกิจและมีสาขาได้ ดังนั้นหาก ประเทศไทยจะทำการจัดตั้งสาขานั้น ควรมีการทบทวนถึงคุณสมบัติของ MC เพิ่มเติมด้วย ดังนี้

- 1) การกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ และสาขาที่ควรมี ดังนี้
 - a. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท สามารถมีสาขาได้ 1 สาขา
 - b. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท สามารถมีสาขาไม่เกิน 10 สาขา โดยหากมีสาขาเกินกว่าที่กำหนดจะต้องทำการเพิ่มทุนจดทะเบียน สาขาละ 1 ล้านบาท
 - c. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาทขึ้นไป สามารถมีสาขาได้ไม่จำกัด
- 2) กำหนดให้มีการยื่นเอกสารเพื่อคัดกรอง MC ที่มีความสามารถในการมีสาขา โดยกำหนดให้
 - a. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท ต้องยื่นแผนการดำเนินงานในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา และแผนการดำเนินธุรกิจไปอีก 5 ปีข้างหน้าให้ ธปท. รับทราบก่อน
 - b. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาท ต้องยื่นเอกสารดังนี้ 1) แผนการดำเนินงานในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา 2) แผนการดำเนินธุรกิจในปี 5 ปีข้างหน้า 3) การดำเนินการตรวจสอบภายใน และแผนงานให้มีความสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด และ 4) การจัดทำระบบงานที่มีความมั่นคงและปลอดภัย

แต่ในทางกลับกัน Agent แตกต่างจากสาขาที่สามารถเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาก็ได้ โดยรูปแบบของ Agent นั้นไม่ต้องอยู่ภายใต้การดำเนินงาน และการกำกับดูแลของบุคคลรับอนุญาต อีกทั้งมีอิสระในการบริหารงาน อย่างไรก็ตามแม้จะสามารถบริหารงานตนเองอย่างอิสระและเป็นกิจการเจ้าของคนเดียวได้ ซึ่งอาจมองว่ามีความเสี่ยงในด้านการบริหาร และการตรวจสอบ แต่ก็ต้องถูกคัดกรองคุณสมบัติอย่างเคร่งครัดโดยบุคคลรับอนุญาต (MC) พร้อมกำหนดให้ MC เป็นผู้คัดกรองและการประเมินความเสี่ยงของ Agent เอง โดยหลังจากที่ MC เลือก Agent ต่าง ๆ แล้ว จะต้องทำการแจ้งรายชื่อของ Agent ให้ ธปท. รับทราบ

ซึ่งผู้จัดทำเห็นว่าหากนำเกณฑ์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับกรณีบุคคลรับอนุญาตของประเทศไทย จะเป็นการลดขั้นตอนของกระบวนการที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นออก อีกทั้งเป็น

การให้ MC มีความอิสระในการจัดการตนเอง และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองให้สามารถแข่งขันทางธุรกิจได้อีกด้วย

4.1.2.2 การจัด E-KYC และการทำ Delivery

ปัจจุบันกระบวนการ KYC ของบุคคลรับอนุญาต (MC) ส่วนใหญ่ยังอาศัยการทำธุรกรรมแบบ face-to-face กล่าวคือ ลูกค้านำเอกสารแสดงตน โดยแบ่งกลุ่มลูกค้าออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) หากเป็นบุคคลธรรมดาต้องนำบัตรประชาชน หรือหนังสือเดินทางไปแสดงตน และ 2) หากเป็นนิติบุคคลต้องนำหนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ไปแสดง โดยลูกค้าต้องนำเอกสารดังกล่าวไปแสดงตนที่สถานประกอบการเพื่อรับการตรวจสอบตามมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนด นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้ MC ทำการรับมอบหรือส่งมอบธนบัตรต่างประเทศหรือเช็คดังกล่าวภายในสถานที่ประกอบการของตนเท่านั้น ตามข้อ 8 ของประกาศเจ้าพนักงาน² นอกจากนี้แล้ว ทาง MC จะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ของทาง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ด้วย โดยต้องจัดให้มีการแสดงตนของลูกค้าหรือทำ KYC (Know Your Customer) ตามข้อ 3 และ ข้อ 10 ของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องวิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบวิชาชีพตามมาตรา 16³ เช่น ชื่อและนามสกุล วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทางในกรณีที่บุคคลต่างด้าว ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน เพศ สัญชาติ สถานภาพการสมรส หลักฐานสำคัญประจำตัวบุคคลที่มีรูปถ่ายซึ่งราชการออกให้ (บัตรประชาชน ใบอนุญาตขับขี่) อาชีพ สถานที่ทำงาน ลายมือชื่อผู้ทำธุรกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ทั้งนี้บุคคลรับอนุญาตต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มาต้องเป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือที่สามารถระบุตัวตน (Identification) และพิสูจน์ตัวตน (Verification) ของลูกค้าได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะสนับสนุนให้ระบบบุคคลรับอนุญาตมีความน่าเชื่อถือ และความมั่นคงได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อนำเอา

² ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558

³ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องวิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบวิชาชีพตามมาตรา 16 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2562

ฐานข้อมูลนี้มาประเมินและบริหารความเสี่ยงของลูกค้ารวมถึงบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินในขั้นต่อไป

อันส่งผลให้การทำธุรกรรมระหว่าง MC และลูกค้านั้น ยังไม่มีความคล่องตัวมากนัก สาเหตุเพราะไม่มีการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-KYC และไม่มีการกำหนดให้ MC ทำการรับมอบหรือส่งมอบธนบัตรต่างประเทศหรือเช็คดังกล่าวนอกสถานที่ประกอบการ (Delivery) ได้ แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปจนนำไปสู่ยุค Cashless Society มากขึ้น ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ พยายามปรับตัว และนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้น ทำให้ไม่ได้มีแต่การทำธุรกรรมแบบ face-to-face เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป เพื่อเป็นการปรับรูปแบบการทำธุรกิจของ MC ให้มีความรวดเร็วและทันสมัยมากขึ้น ควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้กับการทำธุรกรรม ให้มีการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-KYC และเปิดให้ MC สามารถทำการ Delivery ให้แก่ลูกค้าของตนได้ด้วย

ทั้งนี้ผู้จัดทำได้นำเอา ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศมาใช้เป็นแนวทางสำหรับ เรื่องการกำหนดระบบ E-KYC ของบุคคลรับอนุญาต เนื่องจากธุรกรรมตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศกับธุรกรรมของบุคคลรับอนุญาตมีลักษณะการทำธุรกรรมที่คล้ายกัน

ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ข้อ 9 (1)⁴ กำหนดไว้ว่า “ให้ประกอบธุรกิจได้เฉพาะในสถานที่ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต หรือผ่านระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การให้บริการทางอินเทอร์เน็ต การให้บริการทางอุปกรณ์เคลื่อนที่ผ่านแอปพลิเคชัน (mobile application) หรือช่องทางโทรศัพท์ ทั้งนี้ ภายใต้ขอบเขตและเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือเจ้าพนักงาน”

พร้อมกันนี้ ทางผู้จัดทำ มีแนวคิดในการเสนอเพิ่มหลักเกณฑ์ให้บุคคลรับอนุญาตที่มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปเท่านั้น และมีความประสงค์ที่จะเพิ่มช่องทางการทำธุรกรรมผ่านอิเล็กทรอนิกส์ และต้องการทำการ Delivery นั้นจะต้องทำการแจ้งความประสงค์ดังกล่าวให้ ธปท. ทราบ และต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมดังนี้

1. มีทุนจดทะเบียนและชำระแล้วตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป

⁴ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ลงวันที่ 24 มกราคม 2562

2. มีระบบ KYC ที่ได้มาตรฐานของ ปปง. ของบุคคลรับอนุญาตในรูปแบบ E-KYC โดยจะต้องปรึกษา และได้รับอนุญาตและรับทราบจาก ปปง. และ ธปท. ก่อน

3. มีแผนงานและการดำเนินงานที่ดี โดยจะต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบก่อน ถึงขั้นตอนการจัดการต่าง ๆ ที่อาจมีความเสี่ยง เช่น การชดเชยเงินลูกค้า การติดตาม การส่งมอบเงินลูกค้า เป็นต้น

ซึ่งแนวทางนี้หากได้มีแก้ไขเพิ่มเติม จะทำให้ MC สามารถให้บริการได้ตาม ความต้องการของลูกค้าที่ต้องการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงิน โดยให้ MC สามารถ ส่งเงินได้ตามสถานที่กำหนดได้ตามต้องการ อีกทั้งยังเป็นการทำให้ MC มีความ รวดเร็วในการตรวจสอบลูกค้าได้ฉับไวมากขึ้น จากเดิมที่ต้องทำการ KYC แบบ fact-to-face เท่านั้น ก็สามารถทำการ E-KYC ได้แล้ว

4.1.3. คุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ

จากเรื่องบทที่ 3 ที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลรับ อนุญาต (MC) ในต่างประเทศตามหลักเกณฑ์ของ Money-Services Business Act 2011⁵ ของ ประเทศมาเลเซีย และ Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019)⁶ ของประเทศสิงคโปร์ ผู้เขียนจึงนำหลักเกณฑ์นี้มาปรับใช้กับคุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตในประเทศไทยโดยเพิ่ม สารสำคัญในเรื่องคุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการตามหลัก Fit and Proper ให้ต้องมี 3 ด้านหลัก ดังนี้ 1) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต และชื่อเสียง เช่น ไม่เคยมีส่วนร่วมในการประกอบธุรกิจที่ผิด กฎหมาย ไม่เคยแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการละเลยการตรวจสอบดูแลหรือการปฏิบัติงาน ที่พึงกระทำตามสมควร ไม่เคยมีประวัติส่วนตัวหรือพฤติกรรมที่เป็นการกระทำอันไม่เป็น เป็นธรรมหรือเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค เป็นต้น 2) ด้านความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์ เช่น มีประสบการณ์ในด้านการเงินอย่างน้อย 1 ปี และ 3) ด้านสถานทาง การเงิน เช่น ไม่มีปัญหาในการชำระเงินต้น เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนมองว่าตามหลัก Fit and Proper นั้น โดยเฉพาะคุณสมบัติในด้านที่ 2 ที่เป็นในเรื่องของด้านความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ที่ผู้เขียนมองว่าควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้มีประสบการณ์ในด้านการเงิน

⁵ Bank Negara Malaysia. Money Services Business Act 2011 [Online], 2011. Available from : <https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=59&pg=160&ac=226&bb=file>

⁶ Monetary Authority of Singapore. Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019) [Online], 2019. Available from : <https://sso.agc.gov.sg/Acts-Supp/2-2019/Published/20190220?DocDate=20190220>

อย่างน้อย 1 ปี เพื่อให้บุคคลรับอนุญาตนั้นมีผู้บริหารที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบธุรกิจด้านแลกเปลี่ยนเงินตรา การที่กรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเงินและมีประสบการณ์ทางด้านการเงินเป็นการรับรองประสิทธิภาพด้านบริหารและจัดการองค์กร การจัดการปัญหาและแนวทางที่เหมาะสม และการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ยังเป็นการง่ายต่อการปรับตัวในธุรกิจรูปแบบใหม่ที่กำลังขยายตัวในปัจจุบัน เช่น การทำการโอนเงินผ่านเว็บไซต์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อการควบคุมระบบการเงินควบคู่กับรูปแบบเทคโนโลยีในการทำธุรกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในตลาดของธุรกิจบุคคลรับอนุญาตมากขึ้น และเป็นการพัฒนาให้เกิดรูปแบบการให้บริการของบุคคลรับอนุญาตที่เท่าทันยุคสมัยที่มีการนำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่เข้ามาใช้ในองค์กรธุรกิจให้สอดคล้องต่อความต้องการในการทำธุรกรรมทางการเงินในปัจจุบันได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ผู้จัดทำต้องการนำเสนอแนวทางในการปรับแก้ โดยนำเอาหลัก Fit and Proper ทั้ง 3 ด้านเข้ามา เพื่อปรับปรุงการทำงานและการบริหารจัดการของบริษัทของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ (กรรมการผู้มีอำนาจ) กล่าวคือ กรรมการผู้มีอำนาจของ MC นั้น ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำตามหลัก fit and proper เช่น ไม่เคยมีประวัติทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย ต้องมีความมั่นคงทางการเงิน และมีประสบการณ์ในด้านการเงินโดยตรงอย่างน้อย 1 ปี โดยให้กำหนดให้กรรมการผู้มีอำนาจต้องการรับรองตนเองในกรณีดังนี้

1. กรณีตอนขอประกอบธุรกิจเป็น MC ควรให้ทาง กรรมการผู้มีอำนาจ ทำการยื่นเอกสารหลักฐาน พร้อมหนังสือรับรองตนเองถึงคุณสมบัติขั้นต่ำที่ควรมีของ fit and proper
2. กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการของ MC นั้น กรรมการผู้มีอำนาจชุดใหม่ จะต้องทำการยื่นเอกสารหลักฐาน พร้อมหนังสือรับรองตนเองถึงคุณสมบัติขั้นต่ำที่ควรมีของ fit and proper
3. กรณีต่อใบอนุญาต โดยกำหนดให้กรรมการผู้มีอำนาจทำการรับรองคุณสมบัติของตน โดยส่งเอกสารดังกล่าวมาให้แก่ ธปท. ก่อนใบอนุญาตจะครบกำหนด และนอกจากที่ได้กล่าวมาใน 2 กรณีนี้แล้ว กรรมการผู้มีอำนาจจะต้องทำหนังสือรับรองคุณสมบัติของตนทุก ๆ 1 ปี พร้อมเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงการมีคุณสมบัติตามหลักของ fit and proper ทั้ง 3 ด้าน เพื่อเป็นการยืนยันว่าตัวกรรมการผู้มีอำนาจของ MC นั้นยังมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนอยู่

4.1.4 คุณสมบัติด้านสถานะทางการเงิน

การพิจารณาใช้ทุนจดทะเบียนเป็นตัวชี้วัดความมั่นคงทางการเงินในการประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตเพียงปัจจัยเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะคัดกรองคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตให้มีเสถียรภาพทางการเงินได้ เนื่องจากทุนจดทะเบียนไม่ได้สะท้อนมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดขึ้นจริงจากการประกอบกิจการ สินทรัพย์และหนี้สินเป็นปัจจัยสำคัญในการสะท้อนสถานะทางการเงินของกิจการ ในการคัดกรองคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต ผู้จัดทำจึงได้เสนอตัวชี้วัดเสถียรภาพทางการเงินที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยงของกิจการ นั่นคือ Net Worth หรือความมั่งคั่งในสินทรัพย์ของกิจการ ซึ่งนำเอา “สินทรัพย์” (Assets) ของกิจการมาหักลบกับ “หนี้สิน” (Liabilities) ตามสมการ $Net\ Worth = Assets - Liabilities$ เพื่อสะท้อนถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการ

จุดประสงค์หลักของ Net Worth คือเพื่อคัดกรองผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตที่มีเสถียรภาพทางการเงินและลดความเสี่ยงจากการล้มละลาย ซึ่งเกิดจากขาดแคลนสินทรัพย์หรือมีหนี้สินจำนวนมากในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจบุคคลรับอนุญาตเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงในสภาพคล่องสูง ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการล้มละลายจนนำไปสู่การปิดกิจการได้ ดังนั้นการกำหนด Net Worth ขั้นต่ำจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยลดปัญหาความเสี่ยงจากการล้มละลายในขั้นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตสถานะทางการเงินที่มั่นคง น่าเชื่อถือ รวมถึงป้องกันผลกระทบต่อผู้ที่เข้ามาใช้บริการ

เงื่อนไขของการกำหนดตัวชี้วัดความมั่นคงทางการเงินในการประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตด้วย Net Worth มีการนำวิธีการและเงื่อนไขจากหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 7/2561 เรื่องหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์⁷ มาประยุกต์ให้เข้ากับหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต เนื่องจากธุรกิจบุคคลรับอนุญาตกับธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีการกำหนดอัตราส่วนของส่วนของผู้ถือหุ้นกับทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนนี้เป็นร้อยละ และให้คำนวณวันสิ้นไตรมาสตามสมการดังนี้

⁷ ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 7/2561 เรื่องหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561

$(\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} / \text{ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว}) \times 100 = \text{ร้อยละที่ ๒๒๒.๒๒} \text{ กำหนด}$

หลักเกณฑ์ของ Net Worth ที่ผู้จัดทำเสนอมีความคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ คือให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนด Net Worth ขั้นต่ำในแต่ละประเภทธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต ซึ่งเหมือนกับการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนของธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนที่แตกต่างกันคือวิธีการคำนวณและควมถี่ของการรายงานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย หลักเกณฑ์ของ Net Worth ให้คำนวณ ณ วันสิ้นปี หากกิจการนั้นมี Net Worth ที่เกินจำนวนขั้นต่ำที่กำหนด ก็หมายความว่ากิจการนั้นมีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สิน โดยดูผลประกอบการของธุรกิจตลอดระยะเวลา 1 ปี และหากธุรกิจที่ยื่นเรื่องขอเป็นบุคคลรับอนุญาตเป็นธุรกิจใหม่ให้ดูผลประกอบการของธุรกิจหลักจากที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งตรงตามเป้าหมายตามข้อเสนอที่ต้องการให้ธุรกิจที่จะเข้ามาเป็น MC นั้นมีพร้อมในการดำเนินธุรกิจ และมีการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตดำเนินกิจการมาเป็นระยะเวลาครบ 1 ปี แต่มี Net Worth ไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ก็แสดงว่า MC รายนั้นขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้าน Net Worth แต่อย่างไรก็ตามการระงับการประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลภายนอก จึงนำเสนอแนวทางการผ่อนผันตามประกาศ สนช 7/2561 ข้อ 4.4⁸ ซึ่งผู้จัดทำได้เสนอแนวทางไว้ว่า ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบริการไม่สามารถปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีเหตุจำเป็นหรือเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งอาจส่งผลกระทบในการให้บริการอย่างต่อเนื่องหรือต่อความน่าเชื่อถือ ผู้ประกอบธุรกิจ สามารถยื่นขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว พร้อมชี้แจงเหตุผล และความจำเป็นต่อ ๒๒๒.๒๒ เป็นหนังสือ โดย ๒๒๒.๒๒ อาจพิจารณาอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้

⁸ ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 7/2561 เรื่องหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561

4.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) หลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ประกอบการนั้นมีความยืดหยุ่นมากขึ้น กล่าวคือ มีการเปิดให้ธุรกิจอื่น ๆ ที่ต้องการเป็นบุคคลรับอนุญาต (MC) สามารถยื่นขอได้
- 2) MC มีการทำงานที่มีระบบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่ตรงกับการบริหารงานของ MC มากขึ้น ตามหลัก Fit and Proper
- 3) MC จะมีเสถียรภาพ และความมั่นคงในการทำธุรกิจมากขึ้น
- 4) MC มีความรวดเร็ว คล่องตัวในการให้บริการแก่ลูกค้า โดยสามารถตรวจสอบลูกค้าแบบ E-KYC ได้
- 5) MC มีรูปแบบการบริการตามที่ลูกค้าต้องการ โดยสามารถทำการส่งมอบเงินนอกสถานที่ได้ (Delivery)
- 6) ผู้ประกอบการสามารถขยายกิจการเป็นสาขาได้ตามต้องการมากขึ้น จากเดิมที่ต้องทำการจัดตั้งบริษัทใหม่ เพื่อทำการขออนุญาตเป็น MC

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

หลังจากที่ได้เห็นถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมาพร้อมทั้งเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เริ่มเข้ามามีบทบาทธุรกิจทางการเงินอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่ามีผลกระทบต่อธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต ผู้จัดทำได้นำหลักเกณฑ์ต่าง ๆ นั้นไปศึกษา พร้อมทั้งเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ของต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตของประเทศไทยที่มีข้อจำกัด ซึ่งประกอบด้วย 2 ประการ นั้นคือ 1) ข้อจำกัดด้านประเภทธุรกิจ โดยกำหนดของทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาทที่ต้องมีธุรกิจหลัก และ 2) ข้อจำกัดด้านรูปแบบการให้บริการในการประกอบธุรกิจ โดยให้ประกอบธุรกิจ ณ สถานที่ประกอบกิจการเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจุบันประกาศเจ้าพนักงานฯ ไม่มีข้อกำหนดคุณสมบัติของกรรมการและสถานะความมั่นคงทางการเงินด้วย

5.1 บทสรุป

การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทและเพิ่มความสำคัญมากขึ้นในการพัฒนาและนำความเจริญมาสู่ประเทศ รวมทั้งมีส่วนในการผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันประเทศไทยมีมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า และบริการเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ประเทศไทยเองก็มีการลงทุนออกไปลงทุนในต่างประเทศ และมีการส่งเงินเข้าลงทุนในไทยจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์

ในขณะที่การรับ ซื้อ-ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของรายย่อยที่เป็นบุคคลรับอนุญาตก็ไม่น้อยเช่นกัน เช่น การซื้อ ขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศบริเวณชายแดน หรือกรณีที่เป็นชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย เพื่อใช้จ่ายภายในประเทศ ท่องเที่ยว หรือใช้จ่ายสำหรับธุรกิจต่าง ๆ หรือเรื่องส่วนตัว เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศทั้งสิ้น ตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ลงวันที่ 27 มกราคม 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติม¹ ที่กำหนดมิให้ทำธุรกิจการรับ ซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้ โดยจะสามารถประกอบธุรกิจ

¹ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ลงวันที่ 27 มกราคม 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2559

เป็นบุคคลรับอนุญาตได้ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตในการประกอบธุรกิจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตามประกาศกระทรวง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม² อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาหลักเกณฑ์คุณสมบัติ และรูปแบบใบอนุญาตและรูปแบบของการทำธุรกรรมของผู้ประกอบธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นบุคคลรับอนุญาตในประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ประกาศเจ้าพนักงานฯ) นั้นพบว่ายังมีข้อจำกัดอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1. ประเภทธุรกิจ

การกำหนดให้นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาทขึ้นไป ต้องมีธุรกิจหลัก เช่น หอพักนาชาติหรือเกสต์เฮาส์ บริษัทนำเที่ยว ท่าเรือ สนามบิน เป็นต้น ทำให้ธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น กลุ่ม Fintech เป็นต้น ไม่สามารถยื่นขออนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตได้

2. ใบอนุญาต

กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาตนั้น ต้องดำเนินการในการประกอบธุรกิจได้เฉพาะที่สำนักงานของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น ซึ่งหมายถึงการกำหนดให้มี การจำกัดให้ใบอนุญาต ต่อ 1 สถานประกอบการ โดยไม่นับรวมบริษัทที่ได้จดทะเบียนเป็นสาขาใดสาขาหนึ่งของบริษัทที่ได้รับอนุญาตเป็นบุคคลรับอนุญาต อันเป็นการจำกัดรูปแบบในทางธุรกิจ และความคล่องตัวเพื่อให้อุปโภคต่อความต้องการของลูกค้าในการใช้บริการต่าง ๆ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสาขาหรือแต่งตั้งตัวแทนของบริษัทตามคำนิยาม และคุณสมบัติที่กำหนดได้

3. การทำ KYC และการทำธุรกรรมเฉพาะสถานประกอบการได้เท่านั้น

ปัจจุบันการ KYC ของ MC นั้นยังทำธุรกรรมแบบ face-to-face อยู่ โดยลูกค้าจะต้องนำเอกสารมาแสดงตน เช่น บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น กอปรกับการจำกัดให้ MC ธุรกรรมลูกค้าเฉพาะในสถานที่ประกอบธุรกิจเท่านั้น ทำให้ MC มีข้อจำกัดในการให้บริการที่ล่าช้า และมีข้อจำกัดในช่องทางในการบริการกับลูกค้า ดังนั้นเพื่อให้เป็นการเพิ่มช่องทางที่ตอบโจทย์ต่อความต้องการของลูกค้า ความคล่องตัวในการให้บริการและตรวจสอบที่รวดเร็วมากขึ้น

² ประกาศกระทรวง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศกระทรวง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558

จึงควรมีการเปิดให้ทำ E-KYC และ ทำ Delivery เพื่อตอบโจทย์ในการทำธุรกรรมและการให้บริการที่ดีมากขึ้น

4. คุณสมบัติของกรรมการที่พึงมี

ในปัจจุบันไม่มีการกำหนดลักษณะของคุณสมบัติและความเหมาะสมของบุคคลากรที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการ (Fit and Proper) เช่น ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ เป็นต้น ที่เหมาะสมต่อการดำเนินธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาต่อตัวภาคเอกชนในด้านการบริหารการจัดการต่อธุรกิจได้ในอนาคต

5. ตัวชี้วัดสถานะทางการเงิน

การไม่กำหนดตัวชี้วัดสถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต ทำให้ปัจจุบันมีบุคคลรับอนุญาตมีจำนวนมากที่อาจจะเสี่ยงต่อการล้มละลาย หรือขาดทุน ดังนั้นหากมีเกณฑ์ที่กำหนดถึงตัวชี้วัดที่ดี จะส่งผลให้สามารถช่วยคัดกรองคุณสมบัติของกลุ่มบุคคลรับอนุญาตให้มีเสถียรภาพทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทที่ผ่านมา ผู้จัดทำได้ศึกษาภาพรวมลักษณะการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต (MC) พร้อมกับปัญหาการปรับหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลรับอนุญาตทั้งในด้านประเภทธุรกิจ รูปแบบการประกอบธุรกิจ กรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ และตัวชี้วัดสถานะความมั่นคงทางการเงินของกิจการ ผู้เขียนจึงได้เสนอข้อเสนอแนะไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) การปรับหลักเกณฑ์คุณสมบัติในด้านประเภทธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต

ปัจจุบันมีธุรกิจรูปแบบใหม่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจต่าง ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากขึ้น เช่น ร้านสะดวกซื้อ สปา เป็นต้น รวมถึงธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น FinTech เป็นต้น ส่งผลให้กลุ่มธุรกิจดังกล่าวไม่สามารถยื่นขอประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาตได้ ถึงแม้ว่าธุรกิจดังกล่าวจะมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้านบาทก็ตาม แต่ด้วยคุณสมบัติการประกอบธุรกิจทำให้ขาดคุณสมบัติในการขอเป็นบุคคลรับอนุญาต

ข้อเสนอนี้ คือจะต้องทำการปรับปรุง ข้อ 1 ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ³ ให้ผ่อนคลายนโยบาย โดยไม่ให้มีข้อกำหนดในธุรกิจหลัก ในประเภทธุรกิจที่ควรมี เพื่อเปิดกว้างให้ธุรกิจต่าง ๆ สามารถขอประกอบธุรกิจได้

2) การปรับหลักเกณฑ์คุณสมบัติในด้านรูปแบบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาต

a) การขอใบอนุญาต

ในข้อ 7 ตามประกาศเจ้าพนักงานฯ พบว่าเป็นการกำหนดให้ทำธุรกิจได้จะต้องทำในสถานประกอบการ อันแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการจะต้องมีสถานที่ประกอบธุรกิจ จึงเป็นผลทำให้เปิดสาขานั้นไม่สามารถทำได้ จะต้องทำเรื่องทยอยขอเปิดแบบหนึ่งสถานประกอบการต่อหนึ่งใบอนุญาต อันเป็นการสร้างภาระต่อผู้ประกอบการที่ต้องมีทุน และรับความเสี่ยงในการเข้าสถานประกอบการดังกล่าวในระยะที่ยาวกว่าจะเปิดร้านเพื่อประกอบธุรกิจได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการทำให้ผู้ประกอบการมีความคล่องตัวในการขยายสาขา หรือจ้าง Agent โดยทำแบบ One to Many กล่าวคือ จะต้องมีการกำหนดค่านิยมของสาขา และ Agent ดังนี้ “สาขา” หมายความว่า นิติบุคคลที่ประกอบกิจการของภายใต้การกำกับดูแลของบุคคลรับอนุญาตที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเท่านั้น ส่วน “การแต่งตั้งตัวแทนของนิติบุคคล” หมายความว่า กิจการที่บุคคลรับอนุญาตว่าจ้างให้เป็นตัวแทนซึ่งจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาก็ได้และต้องทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท กรณีเป็นกิจการเจ้าของคนเดียวให้ประกอบธุรกิจต่อในรูปแบบ Agent ได้โดยให้ระยะเวลาในการปรับตัวพอสมควร

และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่พึงมี เพื่อเป็นการคัดกรอง MC ให้มี สาขาได้ตามเหมาะสม ดังนี้

๑. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท สามารถมีสาขาได้ 1 สาขา
๒. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท สามารถมีสาขาไม่เกิน 10 สาขา โดยหากมีสาขาเกินกว่าที่กำหนดจะต้องทำการเพิ่มทุนจดทะเบียน สาขาละ 1 ล้านบาท โดยต้องยื่นเอกสาร

³ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2560

เพิ่มเติม ดังนี้ แผนการดำเนินงานในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา และ
แผนการดำเนินธุรกิจไปอีก 5 ปีข้างหน้าให้ ชปท. รับทราบก่อน
๓. นิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาทขึ้นไป สามารถมี
สาขาได้ไม่จำกัด พร้อมกับต้องยื่นเอกสารดังนี้ 1) แผนการ
ดำเนินงานในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา 2) แผนการดำเนินธุรกิจในปี
5 ปีข้างหน้า 3) การดำเนินการตรวจสอบภายใน และแผนงาน
ให้มีความสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด และ
4) การจัดทำระบบงานที่มีความมั่นคงและปลอดภัย

แต่ในทางกลับกัน Agent จะเปิดให้ทาง MC เป็นผู้พิจารณาและคัด
กรองด้วยตนเอง และทำการแจ้งผู้ที่เป็น Agent .ให้แก่ ชปท. รับทราบ

b) การให้มีการ E-KYC และทำ Delivery

- การทำการตรวจสอบ KYC

พบว่า MC_จะต้องทำการตรวจสอบแบบ face-to-face โดยลูกค้า
จะต้องทำการยื่นเอกสาร เช่น บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หนังสือ
รับรองของกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ไปแสดงยังสถานประกอบการของ
บุคคลรับอนุญาต ซึ่งการทำดังกล่าวยังมีความล่าช้า

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไข จึงควรมีการกำหนดให้มีการทำการตรวจสอบ
ลูกค้าแบบ E-KYC ได้ โดยไม่ต้องทำการยื่นเอกสาร หรือรอให้ทำการ
ตรวจสอบแบบเดิมอีกต่อไป โดยอาจจะไปเพิ่มใน ข้อ 8 ตามประกาศเจ้า
พนักงานฯ⁴ว่าให้ลูกค้าที่มาแสดงตนนั้นสามารถทำแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

- การทำ Delivery

ตามข้อ 8 ประกาศเจ้าพนักงานฯ ได้มีการกำหนดให้การทำ
ธุรกรรมของบุคคลรับอนุญาตกับลูกค้าสามารถทำการรับมอบและส่ง
มอบแค่ในสถานประกอบการได้เท่านั้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่มี
ความคล่องตัว และช่องทางในการที่จะบริการให้แก่ลูกค้ามีจำกัด

ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการแก้ไขข้อดังกล่าว
โดยปรับให้มีการทำการ Delivery นอกสถานประกอบการได้

⁴ ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับ
อนุญาต 6 สิงหาคม 2547 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธี
ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558

3) การเพิ่มคุณสมบัติของกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ

ตามข้อ 2 ของประกาศเจ้าพนักงานฯ ยังมีการกำหนดลักษณะต้องห้าม เช่น ห้ามเป็นบุคคลล้มละลาย เป็นต้น ซึ่งการกำหนดลักษณะต้องห้ามดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่อย่างไรก็ตามยังขาดหลักสากลของ Fit and Proper ที่ควรมีอยู่ในการประกอบธุรกิจให้มีความมั่นคง และมีแผนงานที่ดีจากผู้มีความรู้ความสามารถ

ดังนั้นควรเพิ่มเติมในข้อดังกล่าว โดยเพิ่มในเรื่องของ Fit and Proper ในทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต และชื่อเสียง เช่น ไม่เคยมีส่วนร่วมในการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ไม่เคยแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการละเลยการตรวจสอบดูแลหรือการปฏิบัติงานที่พึงกระทำตามสมควร ไม่เคยมีประวัติส่วนตัวหรือพฤติกรรมที่เป็นการกระทำอันไม่เป็นเป็นธรรมหรือเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค เป็นต้น 2) ด้านความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เช่น มีประสบการณ์ในด้านการเงินอย่างน้อย 1 ปี และ 3) ด้านสถานะทางการเงิน เช่น ไม่มีปัญหาในการชำระเงินต้น เป็นต้น และนอกจากนี้ควรมีการเพิ่มเติมให้มีการต้องรับรองคุณสมบัติของกรรมการอีกด้วยในกรณีดังต่อไปนี้ 1) กรณีขอประกอบธุรกิจเป็น MC และ 2) กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงของกรรมการ

4) การเพิ่มคุณสมบัติในการพิจารณาสถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาต

ปัจจุบันการพิจารณาทุนจดทะเบียนในการเป็นตัวชี้วัดถึงความมั่นคงทางการเงินในการประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตเท่านั้น จึงมองว่าจะต้องมีการคัดกรองเพิ่มเติมในด้านเสถียรภาพทางการเงินเพื่อที่จะได้วัดถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงของกิจการที่อาจจะเกิดขึ้น โดยใช้หลัก Net Worth ซึ่งนำเอา สินทรัพย์ (Assets) ของกิจการมาหักลบกับ “หนี้สิน” (Liabilities) ตามสมการ $Net\ Worth = Assets - Liabilities$ เพื่อสะท้อนถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการ โดยให้คำนวณ ณ วันสิ้นปี หากกิจการนั้นมี Net Worth ที่เกินจำนวนขั้นต่ำที่กำหนด ก็หมายความว่ากิจการนั้นมีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สิน โดยดูผลประกอบการของธุรกิจตลอดระยะเวลา 1 ปี และหากธุรกิจที่ยื่นเรื่องขอเป็นบุคคลรับอนุญาตเป็นธุรกิจใหม่ ให้ดูผลประกอบการของธุรกิจหลักจากที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบุคคลรับอนุญาตเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งตรงตามเป้าหมายตามข้อเสนอมที่ต้องการให้ธุรกิจที่จะเข้ามาเป็น MC นั้น มีพร้อมในการดำเนินธุรกิจ และมีการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบริการไม่สามารถปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีเหตุ

จำเป็นหรือพฤติกรรมพิเศษ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในการให้บริการอย่างต่อเนื่องหรือต่อความน่าเชื่อถือ ผู้ประกอบธุรกิจ สามารถยื่นขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว พร้อมชี้แจงเหตุผล และความจำเป็นต่อ ธปท.เป็นหนังสือ โดย ธปท.อาจจะพิจารณานุญาตหรือไม่ก็ได้ หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้

โดยผู้เขียนจะขอเปรียบเทียบแนวทางในการปรับแก้คุณสมบัติ และรูปแบบการให้บริการดังต่อไปนี้

หัวข้อ	ระเบียบปัจจุบัน	แนวทางในการปรับระเบียบ	แหล่งอ้างอิงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับระเบียบ
1.ประเภทธุรกิจ	ข้อกำหนดให้ทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท ต้องมี ธุรกิจหลัก ประกอบธุรกิจหลัก ตามที่ จพง. กำหนด (ป.คลัง ข้อ 4/ ป.จพง ข้อ 1)	- ผ่อนคลายคุณสมบัติโดย ไม่กำหนดประเภทธุรกิจหลักของ เพื่อเปิดกว้าง ให้กลุ่มธุรกิจอื่นๆ เช่น - ผู้ให้บริการ Platform (P2P) - New technology / Fintech	- Money Authority of Singapore, Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019) - Bank Negara Malaysia, Money Services Business Act 2011
2.รูปแบบการประกอบธุรกิจ	<u>การขอใบอนุญาต</u> - การกำหนดให้ขอตามสถานประกอบการ คือ 1 สถานที่ต่อ 1 ใบอนุญาตเท่านั้น (ป.จพง ข้อ 7)	<u>การขอใบอนุญาต</u> - เปิดให้สาขา และ Agent ไม่ต้องดำเนินการขอใบอนุญาต แต่ให้บริษัทแม่เป็นผู้ดูแลแทน พร้อมมอบหน้าที่และบทบาทที่แตกต่างตามอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะสาขานั้น จะต้องมีกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำและ	- Bank Negara Malaysia, Money Services Business Act 2011 - ข้อ 3 และ ข้อ 10 ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องวิธีการแสดงตนของลูกค้า สถาบันการเงิน และ ผู้ประกอบวิชาชีพตาม มาตรา 16 - ข้อ 9 (1) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการ

หัวข้อ	ระเบียบปัจจุบัน	แนวทางในการปรับ ระเบียบ	แหล่งอ้างอิงเพื่อใช้เป็น แนวทางในการปรับระเบียบ
	<u>มาตรฐาน KYC</u> กำหนดให้ทำ Face-to-Face เท่านั้น (ป.จพข ข้อ 7) <u>การกำหนดให้รับมอบและส่งมอบ</u> กำหนดให้ MC กับลูกค้าทำการรับมอบและส่งมอบเงินตราต่างประเทศได้ในสถานประกอบการเท่านั้น (ป.จพข ข้อ 8)	รวมถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ที่พึงมี เช่น แผนการดำเนินงาน ระบบงานที่มีมาตรฐาน เป็นต้น <u>มาตรฐาน KYC</u> - กำหนดให้ E-KYC ผ่านระบบ Electronics ที่น่าเชื่อถือและได้มาตรฐาน <u>การกำหนดให้รับมอบและส่งมอบ</u> - กำหนดให้สามารถทำ Delivery ได้	แลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ - Money Authority of Singapore, Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019)
3. ผู้มีอำนาจในการจัดการ	- ไม่มีกำหนดคุณสมบัติของกรรมการที่พึง - มีแต่เกณฑ์ลักษณะต้องห้ามเท่านั้น (ป.คลัง ข้อ 4/ ป.จพข ข้อ 2)	- กรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการไม่มีลักษณะกำหนดคุณสมบัติที่พึงมี - ต้องเพิ่มคุณสมบัติของกรรมการ Fit and Proper - ประสบการณ์ด้านการเงินอย่างน้อย 1 ปี	- Money Authority of Singapore, Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019) - Bank Negara Malaysia, Money Services Business Act 2011
4. สถานะทางการเงิน	ไม่มีกำหนด	- เพิ่มหลักการพิจารณาความมั่นคงสถานะทาง	- สนช. 7/2561 ข้อ 4.2.5 และ ข้อ 4.4

หัวข้อ	ระเบียบปัจจุบัน	แนวทางในการปรับ ระเบียบ	แหล่งอ้างอิงเพื่อใช้เป็น แนวทางในการปรับระเบียบ
		การเงินด้วยหลัก Net Worth (Net Worth = Asset – Liabilities) – โดยหากไม่ถึงเกณฑ์ Net Worth ขั้นต่ำที่ ธปท. กำหนด โดยมีเหตุจำเป็น หรือพฤติการณ์พิเศษ สามารถยื่นขอผ่อนผัน พร้อมชี้แจงเหตุผลเป็น หนังสือ โดย ธปท. อาจจะพิจารณาอนุญาต หรือไม่ก็ได้หรือกำหนด เงื่อนไขใด ๆ ให้ถือปฏิบัติ เพิ่มเติมด้วยได้	

บรรณานุกรม

หนังสือ:

ศาสตราจารย์ ดร. สหชน รัตนไพจิตรม. ห้างหุ้นส่วนบริษัท. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561

เอกัตศึกษา

สรณันท์ พัวศิริรัตน์สกุล. แนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์กับคุณสมบัติผู้ประกอบการที่รับแลกเปลี่ยนเงิน:
กรณีศึกษาบุคคลรับอนุญาต, เอกัตศึกษาปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2554

ประกาศและหนังสือเวียน

ธนาคารแห่งประเทศไทย. พระราชบัญญัติ ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และได้แก้ไขเพิ่มเติม
ฉบับที่ 2 (ฉบับประมวล) ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2559

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ฉบับที่ 3 (ฉบับ
ประมวล) ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับ
การประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ฉบับที่ 6 (ฉบับประมวล) ลงวันที่ 13 กันยายน 2560

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส 10/2561 เรื่อง ธรรมเนียมของสถาบัน
การเงิน ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 17/2561 เกณฑ์ธรรมเนียมของสถาบัน
การเงิน (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 11/2561 เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาให้
ความเห็นชอบการแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันทางการเงิน เรื่อง ลงวันที่ 22
มิถุนายน 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช 7/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ
บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ประกาศคณะกรรมการการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2559

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี. เรื่องวิธีการแสดงตนของลูกค้า สถาบันการเงิน และผู้ประกอบวิชาชีพตามมาตรา 16 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2562

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา
<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AnnualReport2561.pdf>

ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา
<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AnnualReport2561.pdf>

ธนาคารแห่งประเทศไทย, ภาวะเศรษฐกิจเดือนกุมภาพันธ์ 2563 แถลงข่าววันที่ 31 มีนาคม 2563 [ออนไลน์], 2563. แหล่งที่มา
<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/PressRelease/Pages/default.aspx>

ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนกุมภาพันธ์ 2563 [ออนไลน์], 2563. แหล่งที่มา
https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/PressRelease/PressRelease2557/MonthlyReport_February2563_ufels48q.pdf

ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานระบบการชำระเงิน 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา
https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/Publication/PS_Annually_Report/AnnualReport/Payment_2018_TH.pdf

Post Today แห่งเปิดร้านรับแลกเปลี่ยนเงิน [online]. 2559. แหล่งที่มา:

<https://www.posttoday.com/finance/news/419752> [5 มีนาคม 2559]

Post Today เปิดช่องร้านแลกเปลี่ยนซื้อขายต่างประเทศ [online]. 2560. แหล่งที่มา:

<https://www.posttoday.com/finance/news/512985> [5 กันยายน 2560]

ภาษาอังกฤษ:

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Bank Negara Malaysia. Money Services Business Act 2011 [Online]. 2012. Available from:

<https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=59&pg=160&ac=226&bb=file>

Bank Negara Malaysia. Money Services Business (Minimum Criteria of A “Fit and Proper” Person)

Regulation 2012 [Online], 2012. Available from :

[http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI)%202012.pdf)

Bank Negara Malaysia. Money Services Business (Minimum Capital Funds) Regulations 2011

[Online], 2011. Available from:

[http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20111130_P.U.%20\(A\)%20392%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(DANA%20MODAL%20MINIMUM\)%202011.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20111130_P.U.%20(A)%20392%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(DANA%20MODAL%20MINIMUM)%202011.pdf)

Bank Negara Malaysia. Money Services Business (Minimum Capital Funds) Regulations 2013

[Online], 2013. Available from:

https://www.bnm.gov.my/guidelines/07_msb/Peraturan-Peraturan_Perniagaan_Perkhidmatan_Wang_2013.pdf

Bank Negara Malaysia. Money Services Business (Duties of Licensees) Regulations 2012 [Online], 2012. Available from:
[http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20\(A\)%2072-PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(KEWAJIPAN%20PEMEGANG%20LESEN\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20(A)%2072-PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(KEWAJIPAN%20PEMEGANG%20LESEN)%202012.pdf)

Bank Negara Malaysia. Money Services Business (Minimum Criteria of A “Fit and Proper” Person) Regulation 2012 [Online], 2012. Available from :
[http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(KRITERIA%20MINIMUM%20ORANG%20YANG%20LAYAK%20DAN%20SESUAI)%202012.pdf)

Bank Negara Malaysia. Application to Conduct Money Services Business (MSB) Re-Licensing of Existing Regulatees [Online], 2020. Available from :
https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=fs&pg=fs_msb_form&ac=130

Bank Negara Malaysia. Money-Services Business (Licensing) Regulation 2012 [Online], 2012. Available from :
[http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20\(A\)%2070%20-%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20\(PELESENAN\)%202012.pdf](http://www.federalgazette.agc.gov.my/outputp/pua_20120305_P.U.%20(A)%2070%20-%20PERATURAN-PERATURAN%20PERNIAGAAN%20PERKHIDMATAN%20WANG%20(PELESENAN)%202012.pdf)

Bank Negara Malaysia. Guidelines on Statistical Reporting for Money Services Business [Online], 2018. Available from:
<https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=57&pg=146&ac=192&bb=file>

Monetary Authority of Singapore. Payment Services Act 2019 (No. 2 of 2019) [Online], 2019. Available from :
<https://sso.agc.gov.sg/Acts-Supp/2-2019/Published/20190220?DocDate=20190220>

Monetary Authority of Singapore. Guidelines on Fit and Proper Criteria [FSG-G01] [Online], 2020. Available from : https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/resource/legislation_guidelines/insurance/guidelines/FSG-G01-Guidelines-on-Fit-and-Proper-Criteria.pdf

Monetary Authority of Singapore. Notice PSN01 Prevention of Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism – Specified Payment Services [Online], 2019. Available from : https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulatory-and-Supervisory-Framework/Anti_Money-Laundering_Countering-the-Financing-of-Terrorism/PSN01-Prevention-of-Money-Laundering-and-Countering-the-Financing-of-Terrorism--Specified-Payment-Se.pdf

Monetary Authority of Singapore. PSN03 Notice on reporting of suspicious activities and incidents of fraud [Online], 2019. Available from : https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulatory-and-Supervisory-Framework/Anti_Money-Laundering_Countering-the-Financing-of-Terrorism/PSN03-Notice-on-reporting-of-suspicious-activities-and-incidents-of-fraud.pdf

Monetary Authority of Singapore. PSN04 Notice on Submission of Regulatory Returns [Online], 2019. Available from : <https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulations-Guidance-and-Licensing/Money-Changing-and-Remittance-Businesses/Notices/Payment-Services-Act-Notices/PSN04-Notice-on-Submission-of-Regulatory>Returns.pdf>

Monetary Authority of Singapore. Form4 Statement relating to the Accounts of a Holder of a Capital Markets Services Licence – Supplementary Information [Online], 2019. Available from : <https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/Regulations-and-Financial-Stability/Regulations-Guidance-and-Licensing/Securities-Futures-and-Fund-Management/Regulations-Guidance-and-Licensing/Forms/SFA--SFFMRR--Form-4.pdf>

Monetary Authority of Singapore. Form 1 – Application for a Payment Service Provider Licence [Online], 2020. Available from :
<https://www.mas.gov.sg/regulation/forms-and-templates/form-1---application-for-a-payment-service-provider-licence>